

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ
HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2007

Jiří Švec

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ
HRADCI**

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

A

**OBECNÍ (MĚSTSKÉ) POLICIE,
DVA SUBJEKTY VEDLE SEBE**

Autor:	Jiří Švec
Vedoucí práce:	PhDr. Mgr. Libor Pytel
Studijní program:	Sociální pedagogika, specializace bezpečnostně právní
Datum odevzdání:	23. 2. 2007

Anotace

Cílem této bakalářské práce je představit složky, které se zabývají bezpečností osob, ochrany majetku, atd. – Policie České republiky a subjektu obecních policií, zřizovaných v některých městech a obcích. Dále bych se v této práci chtěl zaměřit na objasnění kontinuity moderní historie vývoje obou složek a to především ze současných hledisek, s možným náhledem na plánovaný budoucí vývoj – připravované legislativní změny a případné vize, jakým způsobem by uvedená problematika byla řešena co nejefektivněji a nejhospodárněji. Součástí bude popis legislativních úprav vztahujících se k tomu kterému subjektu, jejich zásadní rozdíly a z nich vyplývající kompetence.

Další cílem je objasnit celý princip zaměstnanosti u obou těchto subjektů, tak aby si nezasvěcená veřejnost udělala jasný obrázek o tom, jak jsou strážníci a policisté vybírání, školeni a jaká mají základní oprávnění a jak se mezi sebou tyto liší.

Nedílnou součástí bakalářské práce pak je i seznámení se zapojením obou složek do integrovaného záchranného systému, a to jako upozornění či informace, že obecně známá pravidla a oprávnění policistů a strážníků se v době krizových událostí mohou měnit.

Na základě zpracování tématu bude vyslovena hypotéza o tom, zda popisované složky, tedy Policie České republiky a obecní (městská) policie a především jejich činnost, je pro společnost potřebná a zda úkoly, které vyplývají z bezpečnostně právní problematiky, by nebyly ideálněji řešeny pouze jednou složkou. Jako závěr tohoto hodnocení jsem provedl anketu mezi policisty a strážníky, kteří hodnotili vzájemnou spolupráci, potřebnost té druhé složky a také komunikaci a princip úkolování a řízení.

Zadání bakalářské práce

Název práce:	Policie České republiky a obecní (městské) policie, dva subjekty vedle sebe
Zadání práce:	Práce bude zaměřena především na komparaci a vymezení základních přístupů v organizaci a činnosti citovaných subjektů s vymezením základních rozdílů a shod. Student vymezí popíše a porovná jednotlivé pravomoci a úkoly obou subjektů a vymezí formou návrhů de lege ferenda úpravu jejich postavení, kompetencí a činností.
Jméno studenta:	Jiří Švec
Studijní obor:	Sociální pedagogika
Specializace:	Bezpečnostně právní
Vedoucí práce:	PhDr. Mgr. Libor Pytel
Katedra:	Společenských věd FM VŠE
Termín zadání:	6. 4. 2006

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury.

České Budějovice, duben 2007

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. Mgr. Liboru Pytlovi za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce

OBSAH

ÚVOD	7
1 POLICIE ČR A OBECNÍ POLICIE	9
2 ROZDÍLY OBOU SLOŽEK V JEJICH OPRAVNĚNÍCH	13
2.1 Oprávnění policistů a strážníků se kterými se občané mohou v běžném životě nejčastěji setkat.....	13
2.1.1 Oprávnění požadovat vysvětlení.....	13
2.1.2 Oprávnění požadovat prokázání totožnosti.....	13
2.1.3 Oprávnění zakázat vstup na určená místa.....	14
2.1.4 Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven.....	14
2.1.5 Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor.....	15
2.1.6 Oprávnění použít psa.....	15
2.1.7 Oprávnění odebrat zbraň.....	15
2.1.8 Oprávnění odejmout věc.....	15
2.1.9 Oprávnění k použití prostředků zabraňujících k odjezdu vozidla.....	16
2.1.10 Oprávnění použít zbraň.....	16
2.2 Některá oprávnění, která mají výlučně policisté.....	16
2.2.1 Oprávnění zajistit osobu.....	16
2.2.2 Oprávnění k omezení pohybu agresivní osoby.....	17
2.2.3 Oprávnění k prohlídce dopravních prostředků.....	18
2.2.4 Oprávnění rozhodnout o vykázaní ze společného obydlí	18
2.3 Oprávnění ve specifických případech.....	18
3 PŘÍKLADY V KONKRÉTNÍ ČINNOSTI – OZNÁMENÍ OBČANŮ	23
4 KOMPARACE PRÁVNÍCH A JINÝCH PRINCIPŮ	24
4.1 Základní ustanovení, úkoly a cíle.....	24
4.2 Předpoklady k přijetí uchazečů.....	25
4.2.1 Prokazování bezúhonnosti.....	26
4.2.2 Požadavky na fyzickou způsobilost.....	27
4.2.3 Posuzování zdravotní způsobilosti.....	28
4.2.4 Posuzování osobnostní způsobilosti.....	29

4.2.5 Další specifické podmínky.....	29
4.3 Porovnání náročnosti podmínek přijetí uchazečů u obou složek.....	30
4.4 Vzdělávání a kvalifikace.....	33
4.5 Porovnání vzdělávacích systémů obou složek.....	40
4.6 Plnění úkolů.....	43
4.7 Porovnání úkolů obou složek.....	45
5 SHRNU TÍ ROZDÍLŮ – POROVNÁNÍ PRAVOMOCÍ	
OBOU SLOŽEK.....	46
6 ANKETA O VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCI.....	51
7 ZAPOJENÍ OBOU SLOŽEK DO INTEGROVANÉHO	
ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU.....	53
ZÁVĚR.....	55

ÚVOD

Je několik důvodů, proč jsem si vybral téma, které má název „Policie České republiky a obecní (městské) policie, dva subjekty vedle sebe“. Jeden z nejdůležitějších důvodů je ten, že se postupně rozšiřují pravomoci strážníků obecní policie. V poslední době se výrazně tyto pravomoci rozšířily zejména přijetím novely zákona č. 361/2000 Sb. ze 14. září 2000 o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, který vešel v platnost 1. července 2006. Jedná se především o umožnění měření rychlosti motorových vozidel nebo umožnění zastavování motorových vozidel, jejichž řidiči jsou podezřelí ze spáchání *přestupku*¹ proti výše uvedenému zákonu. Dalším důvodem je například to, zda toto postupné a neustálé rozšiřování pravomocí není pouze jednostranné, ale zda se oproti tomu také zpříšňují podmínky ve výběrových řízeních na místa strážníků obecní policie nebo zda se zvětšuje rozsah a zkvalitňuje proces výuky a vzdělávání strážníků obecních policií. Protože já sám jsem příslušníkem Policie České republiky, tak mne toto porovnání zajímá i z mého osobně - profesního hlediska.

Oficiální název této bakalářské práce ze zadání je Policie České republiky a obecní (městské) policie, dva subjekty vedle sebe. Množné číslo u obecních (městských) policií, je použito protože se zde nejedná pouze o jeden subjekt, jako v případě názvu Policie České republiky, ale jde o mnoho subjektů, s tím, že ve městech a v Hlavním městě Praha se jedná o městské policie, v ostatních obcích se jedná o obecní policie. Pro zjednodušení budu dále v bakalářské práci používat místo názvu Policie České republiky, termín Policie ČR a místo názvu obecní (městské) policie, termín obecní policie a to v čísle jednotném.

Cílem této bakalářské práce je představit složky, které se zabývají bezpečností osob, ochrany majetku, atd. – Policie České republiky a subjektu obecních policií, zřizovaných v některých městech a obcích. Dále bych se v této práci chtěl zaměřit na objasnění kontinuity moderní historie vývoje obou složek a to

¹ Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 2

především ze současných hledisek, s možným náhledem na plánovaný budoucí vývoj – připravované legislativní změny a případné vize, jakým způsobem by uvedená problematika byla řešena co nejefektivněji a nejhospodárněji. Součástí bude popis legislativních úprav vztahujících se k tomu kterému subjektu, jejich zásadní rozdíly a z nich vyplývající kompetence. Zde bych se chtěl zaměřit pouze na kompetence, které vyplývají především z hlavních zákonů a to ze zákona číslo 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ze zákona číslo 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů a ze zákona číslo 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, přestože, jak Policii České republiky, tak obecním (městským) policiím, jsou dány ještě další kompetence, které upravují jiné zákony.

Další cílem je objasnit celý princip zaměstnanosti u obou těchto subjektů, tak aby si nezasvěcená veřejnost udělala jasný obrázek o tom, jak jsou strážníci a policisté vybírání, školeni a jaká mají základní oprávnění a jak se mezi sebou tyto liší.

Nedílnou součástí bakalářské práce pak je i seznámení se zapojením obou složek do *Integrovaného záchranného systému*², a to jako upozornění či informace, že obecně známá pravidla a oprávnění policistů a strážníků se v době krizových událostí mohou měnit.

Na základě zpracování tématu bude vyslovena hypotéza o tom, zda popisované složky, tedy Policie České republiky a obecní (městská) policie a především jejich činnost, je pro společnost potřebná a zda úkoly, které vyplývají z bezpečnostně právní problematiky, by nebyly ideálněji řešeny pouze jednou složkou. Jako závěr tohoto hodnocení jsem provedl anketu mezi policisty a strážníky, kteří hodnotili vzájemnou spolupráci, potřebnost té druhé složky a také komunikaci a princip úkolování a řízení. Mezi hlavní literaturu, která byla použita k čerpání a získávání relevantních informací patří některé zákony, které se vztahují k oběma subjektům,

² Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

tedy k Policii České republiky a obecní (městské) policii. Mezi ně patří například zákon č. 283/1991 Sb. z 21. června 1991 o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 553/1991 Sb. ze 6. prosince 1991 o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2000 Sb. ze 14. září 2000 o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

1 POLICIE ČR A OBECNÍ POLICIE

Statistická data za rok 2005

	služební	civilní zam.	celkem
Policie ČR	45939	11760	57691
strážníci O a M P	6980	620	7600

Obecní policie je podle zákona o obecní policii orgánem *obce*³. V rámci samostatné působnosti obce může být obecní policie zřízena a zrušena pouze zastupitelstvem obce na základě obecně závazné vyhlášky. Obecní policii řídí starosta, popřípadě jiný člen *zastupitelstva obce*⁴, v případě, že jej zastupitelstvo obce pověřilo řízením obecní policie. *Obecní rada*⁵ může pověřit plněním úkolů při řízení obecní policie určeného strážníka. Obecní policie nemá samostatnou právní subjektivitu, což má souvislost s výše uvedeným ustanovením o orgánu obce.

Hlavním úkolem obecní policie je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Pojem veřejný pořádek není konkrétně definován, ale lze pod něj zahrnout souhrn pravidel chování na veřejnosti. Tento souhrn tvoří jak pravidla obsažená v právních normách, tak i pravidla chování, která právně

³ Zákon č. 367/1990 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 1

⁴ Zákon č. 367/1990 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 27

⁵ Zákon č. 367/1990 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 44

vyjádřena nejsou, ale jejich dodržování je nezbytnou podmínkou klidného a spořádaného společenského soužití občanů. Pod tímto pojmem si můžeme představit vše, co je v určité konkrétní obci vyžadováno, aby ve veřejném zájmu bylo dodržováno. Mohou sem patřit taková jednání, která ještě nenaplnují skutkovou podstatu přestupku proti veřejnému pořádku nenaplnují, ale mohou se stát podnětem pro regulaci takových pravidel chování, jako např. omezení pohybu psů na veřejných prostranstvích, předcházení sousedským sporům, apod.

Další úkoly, jejich konkretizace a příklady, které plní obecní policie budou podrobně uvedeny při jejich popisu výkladu zákona o obecní policii. Místní působnost obecní policie je omezena katastrálním územím obce, tedy územím, na kterém obec vykonává podle zákona o obcích svoji samostatnou působnost. Toto nelze zaměňovat pouze na území, které je označeno dopravními značkami a názvem obce a koncem obce na pozemních komunikacích. Tato místní působnost může být rozšířena na základě uzavření veřejnoprávní smlouvy s jinou obcí a potom tyto úkoly plní obecní policie i na katastrálním území jiné obce. Musí být splněny tři podmínky: tato jiná obec nezřídila svou vlastní obecní policii, obě obce se musí nacházet ve stejném *kraji*⁶ a veřejnoprávní smlouva musí být schválena orgány krajského úřadu.

Strážníci jsou v pracovním poměru k obci. Jménem obce jedná v pracovně právních vztazích strážníků osoba, která obecní policii řídí, tedy starosta nebo pověřený člen zastupitelstva obce. Na jejich pracovněprávní vztahy se plně vztahují ustanovení zákoníku práce. Strážníci jsou zaměstnanci samosprávných celků zařazení v obecní policii a jsou zahrnuti do kategorie zaměstnanců, na které jsou kladeny zvláštní povinnosti nad rámec základních povinností zaměstnanců. Mezi tyto povinnosti patří např. jednat a rozhodovat nestranně, zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dověděli při výkonu zaměstnání, v souvislosti s výkonem zaměstnání nepřijímat dary nebo jiné výhody apod. Strážníci mají stanoveny, jako minimální vzdělání vyučen a musí mimo jiné splňovat kritéria bezúhonnosti a spolehlivosti. Strážníci musí absolvovat nástupní

⁶ Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních správních celků a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, čl. 99

odborné kurzy a získat tím osvědčení o splnění odborných předpokladů. Toto osvědčení musí po třech letech obnovovat, jinak dále nemohou vykonávat práci strážníka. Paradoxem je, že osoby, které obecní policii řídí, tedy starosta (v drtivé většině případů) nebo jiný člen zastupitelstva, tuto povinnost vzdělávat se a prokazovat znalosti z oboru obecní policie nemají a přitom jsou za činnost obecní policie plně odpovědní. Obecní policie jsou financovány z rozpočtů obcí, které je zřídily, např. *Statutární město*⁷ České Budějovice vydává na chod obecní policie, tedy na platy strážníků, jejich materiální i technické vybavení a další běžné provozní výdaje 3 – 4 % ze svého ročního rozpočtu, vyjádřeno v penězích je to asi 45 – 60 milionů korun.

Podle zákona č. 288/1995 Sb. o střelných zbraních a střelivu musí obec, jako právnická osoba, mít *zbrojní oprávnění*⁸, které ji opravňuje k nabývání vlastnictví a přechovávání zbraní a střeliva pro zabezpečování úkolů obecní policie. Po získání této licence může obec přenechávat zbraně držiteli zbrojního průkazu skupiny „D“, který je k ní v pracovním poměru. Aby mohl strážník držet služební zbraň, je povinen vlastnit zbrojní průkaz na skupinu „D“.

Policie ČR je ozbrojený, vojensky organizovaný, bezpečnostní sbor, působící na celém území České republiky. Policie a je podřízena Ministerstvu vnitra. Policii tvoří Policejní prezidium České republiky. V jeho čele stojí policejní prezident, kterého do funkce jmenuje ministr vnitra, dále pak útvary s působností na celém území ČR (např. útvar pro odhalování organizovaného zločinu, národní protidrogová centrála) a útvary s územně vymezenou působností (správy krajů a okresní ředitelství). V policii působí služba pořádkové policie, služba kriminální policie a vyšetřování, služba dopravní policie, služba správních činností, ochranná služba, služba cizinecké a pohraniční policie, služba rychlého nasazení, služba železniční policie a letecká služba. Činnost policie pak řídí policejní prezidium.

⁷ Zákon č. 367/1990 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 3

⁸ Zákon č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů, § 51

Další články řízení jsou, jak již jsem uvedl, správy krajů a okresní ředitelství, v jejichž čele stojí ředitelé. Policie ČR má právní subjektivitu. Policie ČR je financována ze státního rozpočtu, konkrétně z finančních prostředků, kterými disponuje ministerstvo vnitra. Ministerstvo vnitra tyto finanční prostředky přerozděluje dál na jednotlivé útvary, především na jednotlivé správy krajů, kterých je v rámci České republiky 8 vzhledem k tomu, že Hlavní město Praha má stejný statut jako správa kraje. Tyto částky jsou přidělovány podle toho, kolik slouží v rámci těchto správ a služeb policistů a podle toho, kolik peněz je zapotřebí na investice, např. na vybudování a rekonstrukce obvodních oddělení nebo jiných budov. Výši finančních prostředků na investice musí předem schválit policejní prezidium.

Policisté jsou ve služebním poměru k Policii ČR. Podmínky přijetí do služebního poměru jsou upraveny nařízeními ministra vnitra a závaznými pokyny policejního prezidenta a proto jsou v celé České republice stejné. K přijetí do služebního poměru je třeba mít minimálně středoškolské vzdělání ukončené maturitou. Uchazeč o službu u policie musí také úspěšně absolvovat zdravotní prohlídky, psychologická vyšetření, splnit náročné testy fyzické zdatnosti a musí být bezúhonný, tedy nesmí být v posledních letech pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin. Dnem vzniku služebního poměru jsou policisté oprávněni nosit služební zbraň.

2 ROZDÍLY OBOU SLOŽEK V JEJICH OPRÁVNĚNÍCH

2.1 Oprávnění policistů a strážníků se kterými se občané mohou v běžném životě nejčastěji setkat

2.1.1 *Oprávnění požadovat vysvětlení*⁹ - má policista i strážník, policista může takové vysvětlení navíc požadovat i pro odhalení trestného činu nebo pro vypátrání hledaných a pohřešovaných osob, policisté a strážníci využívají tohoto oprávnění u osob, které jsou např. podezřelé z nějaké protiprávní činnosti nebo

⁹ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 12, zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 11

byly při takové činnosti přistiženi nebo u osob, které byly svědky takovéto činnosti a mohou k ní uvést důležité skutečnosti. V § 11 z. č. 553/1991 Sb. a v § 12 z. č. 283/1991 Sb. detaily těchto oprávnění, včetně ustanovení, že: „Osoba je povinna výzvě podle odstavce ... vyhovět.“

Příklad vztahujících se právních ustanovení:

Policista je oprávněn požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení přestupku a jeho pachatele, jakož i pro vypátrání hledaných nebo pohřešovaných osob a věcí, a v případě potřeby ji vyzvat, aby se ve stanovenou dobu dostavila na určené místo k sepsání protokolu o podání vysvětlení.¹⁰

Strážník je oprávněn požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení přestupku a jeho pachatele nebo jiného správního deliktu, jakož i ke zjištění skutečného stavu věci, a v případě potřeby ji vyzvat, aby se ve stanovenou dobu dostavila na určené místo k sepsání zápisu o podaném vysvětlení nebo předložila potřebné doklady.¹¹

2.1.2 *Oprávnění požadovat prokázání totožnosti*¹² - má policista i strážník, strážník může např. požadovat prokázání totožnosti od osoby, která je podobná popisu osoby, kterou hledá Policie ČR, v případě, že se při prokazování totožnosti prokáže, že se nejedná o osobu hledanou policií, strážník takovou osobu propustí, v případě, že se jedná o osobu, kterou hledá policie, strážník ji musí předvést na útvar Policie ČR, rovněž v případě, že osoba nemůže prokázat svoji totožnost a to ani po poskytnutí nezbytné součinnosti, musí ji strážník rovněž předvést na útvar Policie ČR, kde je totožnost ověřena. Dalšími úkony k prokázání totožnosti jsou oprávnění pouze policisté, mohou ho navíc požadovat od osob, které se bezdůvodně zdržují v blízkosti chráněných objektů (zastupitelské úřady cizích

¹⁰ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 12/1

¹¹ Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 11/1

¹² Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 13, zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 12

států na území ČR, jaderné elektrárny, státních hranic, atd.). Rovněž zde, se v převážné většině případů, bude jednat o osoby, které jsem uvedl v předcházejícím případech.

2.1.3 *Oprávnění zakázat vstup na určená místa*¹³ – má policista i strážník, s tímto oprávněním se občané nejčastěji mohou setkat např. při zajištění uzavření prostoru místa dopravní nehody, místa, kde se stal trestný čin, v poslední době také při různých mimořádných událostech (povodně, požáry, ...) v okolí domů určených k demolici.

2.1.4 *Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven*¹⁴ – má policista i strážník, u policisty je toto oprávnění širšího rozsahu, může tam vstupovat i po skončení prodejní nebo provozní doby, pokud má důvodně za to, že se tam zdržují nějaké osoby, policista rovněž může, na rozdíl od strážníka, vstupovat i do ostatních prostor těchto provozoven, ve kterých probíhá nákup použitého zboží bez dokladu nabytí, přijímání takového zboží do zástavy nebo zprostředkování jeho nákupu, zde jsou tím myšleny prodejny s použitým zbožím a různé druhy zastaváren a bazarů, které mají nezřídka celonoční otevírací dobu a zákazníci těchto provozoven jsou osoby, které jsou namnoze podezřelé z páchání trestné činnosti a takto získané věci zde prodávají a zajišťují si tímto způsobem peníze, např. na nákup drog.

2.1.5 *Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor*¹⁵ – má policista i strážník. Zde je rozdíl v tom, že policista může do těchto prostor vstupovat i v případech, kdy se zde nachází mrtvola. Toto oprávnění je často využíváno např. na žádost sousedů, že jejich známý již několik dní nevychází ze svého bytu. Poté ve spolupráci s pracovníky hasičského záchranného sboru dochází k otevření takového bytu nebo prostoru.

¹³ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 20, zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 15

¹⁴ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 20d, zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 17c

¹⁵ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 21, zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 16

2.1.6 *Oprávnění použít psa*¹⁶ – má policista i strážník. Služební psi se využívají jak k pátrání po stopě pachatele z místa spáchaného trestného činu, tak při pátracích akcích, které se organizují za účelem vyhledání pohřešovaných osob, dále se využívají i k vyhledávání drog a na místě požárů k vyhledání iniciačních látek. Neopomenutelnými činnostmi jsou pak využití služebního psa při zákroku proti podezřelému pachateli i jako součást běžné hlídkové služby, kdy pes nahrazuje „de facto“ přítomnost druhého člena hlídky.

2.1.7 *Oprávnění odebrat zbraň*¹⁷ – má policista i strážník, k využívání tohoto oprávnění dochází u zbraní se kterými byly spáchány trestné činy nebo přestupky nebo osoba na tyto zbraně nemá patřičné povolení k jejich držení, v tomto případě se jedná o zbraně střelné, jinak dále může být zbraní např. i nůž, či baseballová pálka. Rozhodujícím je také vyhodnocení místa, kde je taková zbraň držena.

2.1.8 *Oprávnění odejmout věc*¹⁸ – má policista i strážník, k využívání tohoto oprávnění dochází u věcí kterými byly spáchány trestné činy nebo přestupky a jsou nějakým způsobem důležité pro vyšetřování nebo objasňování nebo např. věci které byly odcizeny nebo pocházejí z jiné trestné činnosti.

2.1.9 *Oprávnění k použití technických prostředků zabraňujících odjezd vozidla*¹⁹ – má policista i strážník, strážník může tento prostředek, takzvanou „botičku“, použít jen na vozidla, které stojí na chodníku, kde to není dovoleno nebo stojí v místě, kde to je zakázáno zákazem vyplývajícím z místní úpravy silničního provozu (např. zákaz stání nebo zastavení) nebo je-li vozidlem proveden neoprávněný zábor veřejného prostranství; oprávnění použít donucovací

¹⁶ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 38, zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 19

¹⁷ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 17, zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 14

¹⁸ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 25, zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 17

¹⁹ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 38, zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 17a

prostředky - má policista i strážník, u policisty jsou však tato oprávnění širší, především o zajištění vozidla, které souvisí s pácháním trestné činnosti.

2.1.10 *Oprávnění použít zbraň*²⁰ – má policista i strážník, rovněž zde má policista toto oprávnění širší, další rozdíl je v tom, že u strážníka se služební zbraní rozumí jen zbraň střelná v držení obce a u policisty se takovou zbraní rozumí zbraň střelná, bodná i sečná.

2.2 Některá oprávnění, která mají výlučně policisté Policie ČR

2.2.1 *Oprávnění zajistit*²¹:

- a) osobu, která svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život anebo život nebo zdraví jiných osob nebo majetek, osobu,
- b) osobu, která se pokusila o útěk při *předvedení*²²,
- c) osobu, která na policejním útvaru slovně uráží jinou osobu nebo policistu nebo úmyslně znečišťuje či poškozuje zařízení nebo policejní majetek,
- d) osobu, která byla přistižena při přestupku nebo když je důvodná obava, že bude v tomto jednání pokračovat, anebo bude mařit řádné objasnění věci,
- e) osobu mladší patnácti let, která byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat,
- f) osobu která bude mařit řádné objasnění věci.

Zajištění z těchto důvodů může trvat nejdéle 24 hodin.

2.2.2 *Oprávnění k omezení pohybu agresivní osoby*²³, která fyzicky napadá jinou osobu nebo policistu nebo poškozuje cizí majetek, nebo osobu, která se pokusí o útěk. Toto oprávnění může policista použít na dobu nezbytně nutnou, nejdéle na dvě hodiny a osobu musí připoutat (pokud je poutána) k vhodnému předmětu, tak aby to nesnižovalo její důstojnost.

²⁰ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 39, zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 20

²¹ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 14 - 15

²² Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 12/8, § 13/5

²³ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 16

Vztahující se právní ustanovení:

Policista je oprávněn zajistit osobu, která: svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život anebo život nebo zdraví jiných osob nebo majetek; se pokusila o útěk při předvedení podle § 12/8 a § 13/5; na policejním útvaru slovně uráží jinou osobu nebo policistu anebo úmyslně znečišťuje či poškozuje zařízení nebo policejní majetek; byla přistižena při jednání, která má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat, anebo bude mařit řádné objasnění věci; je mladší patnácti let a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat, anebo bude mařit řádné objasnění věci.²⁴ Policista je oprávněn zajistit cizince za účelem jeho předání orgánu, který rozhoduje podle zvláštního právního předpisu o ukončení pobytu na území České republiky nebo o správním vyhoštění (z. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů) jestliže: se cizinec dopustil jednání, pro které lze pobyt na území ČR ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění; bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zjistí důvod pro zajištění cizince podle zvláštního právního předpisu (z. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů); cizinec má být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěn; je důvod domnívat se, že *cizinec neoprávněně vstoupil na území ČR nebo zde neoprávněně pobývá*.²⁵

2.2.3 *Oprávnění k prohlídce dopravních prostředků*²⁶ - policisté využívají při pronásledování a pátrání po pachatelích zvláště závažných trestných činů (např. vraždy, znásilnění, loupeže, teroru, vlastizrady apod.). Dále při pátrání po věcech pocházejících a souvisejících s těmito trestnými činy, při pátrání po hledaných osobách, věcech, zbraních, střelivu, výbušninách a omamných prostředcích. Někdy se mohou občané setkat, i když spíše výjimečně, s dalšími oprávněními policistů, kteří jsou například zařazeni u služby ochrany ústavních činitelů a mohou provádět prohlídku osob, zavazadel, věcí, a dopravních prostředků

²⁴ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 14/1

²⁵ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 15/1

²⁶ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 18

nacházejících se v prostoru za kterého by bylo možno ohrozit bezpečnost osoby, kterou chrání.

*2.2.4 Oprávnění rozhodnout o vykázaní ze společného obydlí a zákazu vstupu do něj*²⁷ – mají policisté od 1.1.2007, kdy vešel v platnost zákon č. 135/2006 Sb. kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. V souvislosti s tímto zákonem proběhlo školení policistů, ale zatím s používáním tohoto oprávnění jsou minimální zkušenosti.

2.3 Oprávnění ve specifických případech

V souvislosti se shromažďováním občanů, zde tím myslím např. pouliční průvody nebo manifestace, mají policisté a strážníci rovněž rozdílné pravomoci. Tato shromáždění musí být oznámena jejich svolavatelem, to znamená fyzickou osobou, skupinou takovýchto osob nebo právnickou osobou, příslušnému obecnímu úřadu pět dní předem. Musí zde uvést účel tohoto shromáždění, den a dobu jeho konání, místo konání, předpokládaný počet účastníků a počet pořadatelů. Pokud se tato shromáždění konají mimo veřejná prostranství, musí si svolavatel zajistit také písemný souhlas vlastníka nebo uživatele takového pozemku.

*Obecní úřad*²⁸ může zakázat tato shromáždění, např. jestliže by se mělo konat na místě, kde by účastníkům hrozilo závažné nebezpečí pro jejich zdraví, kde by bylo nutné omezení dopravy a zásobování nebo v případě, že by jeho oznámený účel směřoval k popírání nebo omezování politických a náboženských práv nebo směřoval k rozněcování rasové nenávisti a nesnášenlivosti. O jeho zákazu musí obecní úřad rozhodnout bezodkladně, nejdéle ale do tří dnů od obdržení oznámení o konání takového shromáždění. Takováto shromáždění občanů mohou být rozpuštěna i v jejich průběhu, pokud nebyly předtím oznámeny nebo pokud by se podstatně odchýlilo od původně oznámeného účelu. Rozpustit takové shromáždění může zástupce obecního úřadu a pokud tento není přítomen (nebo

²⁷ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 21a-21d

²⁸ Zákon č. 367/1990 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, § 58

na základě jiného vyhodnocení) může shromáždění rozpustit i policista Policie ČR, který je ve službě. Zde je rozdíl mezi policistou a strážníkem, který může vyzvat svolavatele, aby shromáždění ukončil nebo vyzvat účastníky shromáždění, aby se pokojně rozešli, nemůže. Strážníci zde mohou plnit úkoly pouze k zabezpečení veřejného pořádku, tedy dohlížet aby např. nedocházelo k napadání mezi účastníky shromáždění, případně jinými osobami nebo se podílet na zajištění místa konání a na řízení dopravy.

V současné době jsou medializovány akce, které pořádají různé anarchistické nebo neonacistické organizace a na kterých vystupují hudební skupiny, jejichž produkce a slovní obsah písní je často v rozporu se zákonem. Tyto akce převážně probíhají v malých obcích, kde jsou sály s potřebnou kapacitou, jedná se vždy o několik desítek až stovek osob. Majitelům nebo pronajímatelům těchto zařízení jsou tyto akce převážně avizovány jako soukromé akce např. narozenin, a pro další hosty jsou nepřístupné. I v této oblasti je rozdíl mezi pravomocemi strážníků a policistů Policie ČR. Policista může tyto produkce ukončit z důvodů, že na nich dochází k páchání trestné činnosti. Většinou se v těchto případech jedná o *trestné činy*²⁹ podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka (§ 260 tr. zákona) a hanobení národa rasy a přesvědčení (§ 198 tr. zák.) rasové nesnášenlivosti nebo hnutí, může se to projevit jek v textech písní, tak předměty nebo propagačními materiály, které tyto osoby mají při sobě. Strážníci takovéto pravomoci k ukončení nemají. Rovněž v těchto případech mohou pouze spolupůsobit při zajišťování veřejného pořádku.

Nejčastěji se mohou občané dostat do konfliktních situací s policisty Policie ČR a se strážníky obecních policií, které souvisejí s dopravou a s provozem motorových vozidel. I v této činnosti jsou mezi policistou a strážníkem velké rozdíly v jejich pravomocích. Uvedu některé příklady, které jsou podle mého názoru nejčastější. Jedná se například o jízdu s motorovým vozidlem pod vlivem alkoholu. Strážník může zastavit motorové vozidlo, pokud má podezření, že jeho řidič se dopustil přestupku (zák. č. 200/1990 Sb.). V tomto případě, by strážník

²⁹ Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, § 3

musel vidět zjevně podnapilého řidiče, jak do vozidla nasedá a odjíždí, potom jej může zastavit a provést kontrolu orientační dechovou zkouškou, zda je pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky. V případě, že orientační dechovou zkouškou strážník zjistí, že řidič požil alkohol, může řidiči přikázat, aby setrval do příjezdu policisty Policie ČR, protože ověřit přesnou hladinu alkoholu v krvi je možné pouze provedením jejího rozboru a to je oprávněn nařídít pouze policista, stejně bude strážník postupovat i v případě, že se řidič odmítne podrobit této dechové zkoušce, rovněž tedy musí přivolat policistu.

Strážník sám může například vyřešit přestupek uložením blokové pokuty řidiči, který zastavil nebo stojí na místech, kde je to místní nebo přechodnou úpravou zakázáno, přechodnou úpravou je například strojní čištění komunikací, a nebo který vjel se svým vozidlem do míst, kde je to rovněž místní nebo přechodnou úpravou zakázáno, např. porušení zákazu vjezdu, zákazu vjezdu všech vozidel, průjezd zakázán, zákaz vjezdu do jednosměrné ulice, do pěší zóny apod. Dále může uložit blokovou pokutu chodci, který se pohybuje na pozemní komunikaci v rozporu s pravidly provozu na pozemních komunikacích, za porušení pravidel jízdy na zvířatech, za jejich vedení a hnaní na pozemní komunikaci, za nedovolený způsob použití např. lyží a kolečkových bruslí na chodníku a za nedovolené vedení jízdního kola nebo jízdy na něm, když je to opět v rozporu s pravidly provozu na pozemních komunikacích.

Strážník může použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla, takzvanou „botičku“. Jak je již výše uvedeno na vozidlo, které bylo ponecháno na místě, kde je to zakázáno zákazem vyplývajícím z místní úpravy silničního provozu, stojí-li vozidlo na chodníku, kde to není dovoleno, a je-li s vozidlem proveden neoprávněný zábor veřejného prostranství. Musí být při tom splněny podmínky, že se řidič nezdržuje v blízkosti vozidla, že vozidlo netvoří překážku v silničním provozu a pro odstranění botičky je zajištěna nepřetržitá služba. Na to, že je na vozidle botička, musí strážník upozornit řidiče, např. tím, že vylepí oznámení na okno u dveří řidiče. Botičku dále nesmí strážník použít na viditelně označené vozidlo např. Armády ČR, Policie ČR, hasičského záchranného sboru,

zdravotnických vozidel, vozidel invalidů, vozidel poslanců a senátorů Parlamentu ČR. Strážník také rovněž může rozhodnout o odstranění vozidla, pokud toto vozidlo tvoří překážku na pozemní komunikaci, tedy takové vozidlo, které by mohlo ohrozit bezpečnost nebo plynulost silničního provozu na pozemních komunikacích. Dále může strážník rozhodnout o odstranění vozidla, které neoprávněně stojí na vyhrazeném parkovišti. Strážníci mohou již také od 1.7.2006 měřit rychlost motorových vozidel za součinnosti s policisty policie ČR. To ale neznamená, že policista musí být přítomen při měření rychlosti strážníky.

Součinnost s Policií ČR může spočívat například ve výběru vhodných lokalit a termínů pro měření rychlosti vozidel. Smyslem požadavku na součinnost je zajistit částečnou koordinaci při plnění úkolů obecní a státní policie a tím také zároveň zvýšení bezpečnosti provozu. Strážník může uložit blokovou pokutu řidiči motorového vozidla při překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci do 20 km/hod. Pokud je překročení vyšší, již nemůže blokovou pokutu uložit, protože si nemůže ověřit, zda řidič se v období posledních dvanácti měsíců již takového překročení nedopustil a proto musí tento přestupek oznámit k projednání ve správním řízení. Zde je rozdíl v tom, že policista PČR má přístup do evidence řidičů, kde si toto ověřit může a tedy také je oprávněn tento přestupek vyřešit uložením blokové pokuty. O stejný případ se bude jednat, když strážník zastaví vozidlo, jehož řidič projel křižovatkou na červený světelný signál, také zde strážník nemůže uložit blokovou pokutu a přestupek je povinen oznámit k projednání ve správním řízení. Policista Policie ČR tuto možnost opět má.

Pro *projednání přestupku*³⁰ uložením blokové pokuty platí jak pro strážníka i pro policistu stejné podmínky.

To znamená, že:

- 1) přestupek musí být spolehlivě zjištěn (nemusí se dokazovat),
- 2) je zjištěna totožnost přestupce, který je na místě přestupku přítomen a
- 3) přestupce je ochoten uloženou blokovou pokutu zaplatit.

³⁰ Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 52

Poté může teprve dojít k vyřízení a zaplacení pokuty přestupcem přímo na místě nebo k vystavení bloku na pokutu na místě nezaplacenou pokud u sebe přestupce nemá požadovanou finanční částku. Strážník je oprávněnu u řidičů motorových vozidel kontrolovat doklad totožnosti – občanský průkaz, cestovní pas, dále řidičský průkaz a osvědčení o registraci vozidla.

Dalším častými případy, kdy se občané setkají s prací strážníků a policistů jsou dopravní nehody. Strážníci mohou, v případě, že se dostaví na místo dopravní nehody jako první, zabezpečit místo dopravní nehody, aby ostatní účastníci silničního provozu na ni byli včas upozorněni, poskytnout první pomoc zraněným a přivolat lékaře, popřípadě příslušníky hasičského záchranného sboru, v případech, že je třeba vyprostit zraněné nebo zajistit unikající oleje, pohonné hmoty nebo další nebezpečné chemické látky. Dále mohou provádět usměrňování provozu na komunikaci, nedovolit účastníkům ani jiným osobám, aby jakkoli manipulovali s vozidly, které měly na dopravní nehodě účast, pokud by manipulace byla nezbytně nutná, např. z důvodu vyproštění zraněných osob, musí označit jejich původní postavení, zjistit totožnost účastníků a svědků dopravní nehody, zabránit účastníkům v požívání alkoholických nápojů, provést orientační dechovou zkoušku na požití alkoholu účastníků, přivolat policisty PČR a jim předat zajištěné místo a informace, které strážníci zjistili před příjezdem policistů. Další šetření dopravní nehody poté provádějí již jen policisté.

Strážníci tedy mohou usměrňovat provoz na pozemních komunikacích, jak jsem již uvedl na příkladu dopravní nehody, a to pokud je to nezbytné pro obnovení bezpečnosti a plynulosti jeho provozu. Při tomto usměrňování může strážník používat pokyny stanovené pro řízení stejných jako mají policisté PČR. Toto oprávnění nebo lépe právní výklad je však velice diskutabilní, neboť signály policistů nebo i hasičů jsou „nadřízeny“, totožné signály strážníků nadřízeny ostatním dopravním prostředkům nejsou. Zda se jedná o záměr či nedopatření není známo. Důsledkem tohoto rozdílu pak je pouze to, že strážníci tímto oprávněním vlastně vůbec nedisponují a v případě nehody, která by se stala na základě pokynu strážníka by veškerá odpovědnost spadla plně na jeho vrub.

Mezi další oprávnění patří i možnost zastavovat vozidla a to před přechodem pro chodce, a nebo pokud je řidič vozidla nebo jeho spolujezdec podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, zastavování provádí stejným způsobem jako policisté. Zde již naštěstí výše uvedený rozpor není. Řidič je povinen výzvy strážníka uposlechnout. Strážník na rozdíl od policisty nemůže zastavovat vozidla rozsvícením nápisu „STOP“ na jedoucím služebním vozidle.

3 PŘÍKLADY V KONKRÉTNÍ ČINNOSTI – OZNÁMENÍ OBČANŮ

Nyní se pokusím přiblížit rozdíl v činnosti strážníků a policistů PČR při jakémkoli oznámení občanů, které např. bylo učiněno telefonicky na linku tísňového volání č. 156. Strážník po přijetí tohoto oznámení je povinen dostavit se na místo, kde mělo dojít k oznámené události, zde je oprávněn zjistit totožnost osoby, která věc oznámila, pokud je tato osoba známa a osoba má povinnost svou totožnost prokázat. V případě, že provedeným šetřením strážníka na místě vyjde najevo, že se jedná o přestupek, např. když jde o odcizení jedné lahve alkoholu, a pachatel je zadržen na místě, mohl by ho projednat v blokovém řízení, ale protože je zde ještě možnost, že pachatel byl v posledních třech letech za tento čin již potrestán a v tomto případě by se jednalo o trestný čin krádeže, je strážník povinen tento skutek oznámit k projednání příslušnému správnímu orgánu. V případě, že šetřením strážníka vyjde najevo, že se jedná o trestný čin a nikoli o přestupek, pachatele strážník *zadrží*³¹ a ihned vyrozumí policisty, kteří si případ a pachatele na místě přeberou a další šetření již provádí policie. Pokud by se jednalo o trestný čin, u kterého není znám jeho pachatel, např. vloupání do obchodu a strážníci jsou na místě činu první, musí bezodkladně uvědomit Policii ČR. Strážníci zajistí místo činu proti vstupu nepovolaných osob, o zjištění totožnosti osob, které mohou k případu podat vysvětlení a po příjezdu policistů na místo jim toto místo a zjištěné informace předat a poté dále postupovat podle jejich pokynů.

³¹ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, § 76

V případě, že je oznámení učiněno na tísňovou linku č. 158, policista je také povinen dostavit se na místo oznámení a provádět zde šetření ke zjištění o jakou událost se bude jednat. Ať již se bude jednat o přestupek nebo trestný čin, případ nikomu nepředává a provádí nezbytná šetření až do jeho ukončení. Z předchozího textu vyplývá, že strážník, na rozdíl od policisty, nemůže provádět jakákoliv šetření, která by se týkala trestných činů, k tomu je oprávněn pouze policista. Strážník může provádět šetření pouze o přestupcích a pokud má podezření nebo důkazy o tom, že byl spáchán trestný čin, musí tuto skutečnost bezodkladně oznámit policistovi.

4 KOMPARACE PRÁVNÍCH A JINÝCH PRINCIPŮ

4.1 Základní ustanovení, úkoly a cíle

Policie ČR - byla jako ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky zřízena zákonem číslo 283/1991 Sb. o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů. Policie plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti a další úkoly v rozsahu a způsobem stanoveným právními předpisy. Při plnění svých úkolů postupuje policie také podle Parlamentem České republiky schválených, ratifikovaných a vyhlášených mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. Policie je podřízena Ministerstvu vnitra. Policii tvoří Policejní prezidium České republiky, útvary s působností na celém území ČR a útvary s územně vymezenou působností. V policii působí služba pořádkové policie, služba kriminální policie a vyšetřování, služba dopravní policie, služba správních činností, ochranná služba, služba cizinecké a pohraniční policie, služba rychlého nasazení, služba železniční policie a letecká služba. Činnost policie řídí Policejní prezidium ČR, pokud tento zákon nestanoví jinak.³²

Obecní policie - obecní policii řídí starosta, pokud obecní zastupitelstvo pověří řízením obecní policie jiného člena obecního zastupitelstva. Obecní rada může

³² Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 1

pověřit plněním některých úkolů při řízení obecní policie *určeného strážníka*³³. Zákon číslo 367/1990 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 11. října 1990, umožnil obcím a městům, v rámci jejich samostatné působnosti, zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Tímto zákonem tedy bylo dáno obecnímu (městskému) zastupitelstvu oprávnění ke zřízení obecní (městské) policie. V návaznosti na tuto zákonnou úpravu byl dne 6. prosince 1991 přijat Českou národní radou zákon číslo 553/1991 Sb. o obecní policii, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 1992. Těmito zákonnými úpravami dostaly obce a města možnost zřídit i zrušit vlastní ozbrojený sbor, který je orgánem obce a který by jim pomáhal zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plnit další úkoly, pokud tak stanoví tento nebo zvláštní zákon.³⁴

4.2 Předpoklady k přijetí uchazečů

Policie ČR - předpoklady přijetí uchazečů do služebního poměru k Policii ČR jsou upraveny v § 13 zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Do služebního poměru může být přijat občan České republiky, který o přijetí písemně požádá, je starší 18 let, je bezúhonný, splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo na které má být ustanoven, je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby, je plně způsobilý k právním úkonům, není členem politické strany nebo politického hnutí a nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost.³⁵

Obecní policie - podmínky přijetí uchazečů o zaměstnání strážníka obecní policie jsou upraveny v § 4 zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Strážníkem se může stát bezúhonný občan České republiky starší 21 let, který je tělesně a duševně způsobilý k výkonu povinností a oprávnění

³³ Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 3

³⁴ Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 1

³⁵ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, § 13

podle tohoto zákona. Strážník je v pracovním poměru k obci a smí vykonávat povinnosti a oprávnění podle tohoto zákona, jen má-li platné osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů, které se vydává na dobu nejdéle tří let. Ministerstvo stanoví obecně závazným právním předpisem odborné předpoklady strážníků k výkonu povinností a oprávnění podle tohoto zákona, jakož i způsob jejich ověřování.³⁶

4.2.1 Prokazování bezúhonnosti

Policie ČR - za bezúhonného se nepovažuje občan, který byl v posledních 10 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný tr. čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody nepřevyšující dva roky, v posledních 15 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný tr. čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody převyšující dva roky, avšak nepřevyšující 5 let, pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody vyšší než pět let nebo k výjimečnému trestu nebo v posledních 5 letech pravomocně odsouzen pro tr. čin spáchaný z nedbalosti jestliže jeho jednání, kterým spáchal tr. čin je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka. Za bezúhonného se nepovažuje též občan jehož tr. stíhání pro úmyslný tr. čin bylo na základě pravomocného rozhodnutí o schválení narovnání zastaveno a od tohoto rozhodnutí neuplynulo 5 let, jehož tr. stíhání pro úmyslný tr. čin bylo podmíněně zastaveno a od uplynutí zkušební doby neuplynulo ještě 10 let nebo bylo podmíněně odloženo a od rozhodnutí neuplynulo ještě 5 let, který byl v posledních 5 letech pravomocně uznán vinným z přestupku nebo jiného správního deliktu, je-li toto jednání v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, který vykazuje znaky závislosti na alkoholu či jiných psychotropních látkách nebo činnostech. Bezúhonnost se prokazuje opisem z evidence Rejstříku trestů, který není starší, jak 3 měsíce.³⁷

Obecní policie - bezúhonnost prokazuje uchazeč o zaměstnání strážníka předložením výpisu z Rejstříku trestů, který nesmí být starší 3 měsíců, a v případě

³⁶ Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 4

³⁷ Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, § 14

potřeby i předložením příslušného rozsudku. Bezúhonným není občan, který byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, jestliže se na něj podle zvláštního právního předpisu nebo rozhodnutí prezidenta republiky nehledí, jako by nebyl odsouzen, nebo který byl v posledních 5 letech pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jestliže jeho jednání, kterým spáchal trestný čin, je v rozporu s posláním strážníka podle tohoto zákona.³⁸

4.2.2 Požadavky na fyzickou způsobilost

Policie ČR - požadavky na fyzickou způsobilost uchazečů o přijetí do služebního poměru příslušníka Policie ČR jsou upraveny závazným pokynem policejního prezidenta č. 131/2005 ze dne 20. prosince 2005. Cílem posuzování fyzické způsobilosti uchazeče je zjistit, zda úroveň rozvoje pohybových schopností a dovedností je dostatečná pro výkon funkce příslušníka policie ČR. Posuzování fyzické způsobilosti je organizováno formou testů. Testy provádějí instruktoři specializovaného oddělení na služební tělesnou přípravu, které je zřízeno na každé policejní správě. První test je člunkový běh na 4 x 10 metrů mezi dvěma metami vzdálenými od sebe 10 metrů. Hodnotí se dosažený čas. Na 7 bodů musí být dosažen čas 12,8 sekundy. Tímto testem se ověřuje rychlostní obratnost převážně dolních končetin. Druhý test je klik – vzpor ležmo, opakovaně. Hodnotí se počet správně provedených cviků bez přerušení. Na 7 bodů je potřeba 24 kliků. Tímto testem se ověřuje vytrvalostní síla, převážně svalstva hrudníku a svalů pletence ramenního. Třetí test je celomotorický test, rovněž prováděný opakovaně. Hodnotí se počet správně provedených cviků. Na 7 bodů je potřeba provést 24 cviků. Tímto testem se ověřuje silově obratnostní vytrvalost svalů vykonávajících pohyb a svalů držících vzpřímenou postavu. Čtvrtý test je běh na vzdálenost 1000 metrů. Hodnotí se dosažený čas. Na 7 bodů je potřeba čas 4 minuty 40 sekund. Tímto testem se ověřuje střednědobá vytrvalost. Při vyhodnocování dosažených výsledků se nepřihlíží k věku ani pohlaví uchazeče. Pro splnění testů tělesné zdatnosti musí uchazeč dosáhnout v každém testu minimálně 7 bodů a v celkovém součtu minimálně 44 bodů. Posouzení fyzické

³⁸ Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 4a

způsobilosti je nedílnou součástí přijímacího řízení a je jedním z podkladů pro rozhodnutí o výsledku přijímacího řízení.³⁹

4.2.3 Posuzování zdravotní způsobilosti

Policie ČR - posuzování zdravotní způsobilosti uchazečů o přijetí do služebního poměru k Policii ČR provádějí lékaři Zdravotnických ústavů, které jsou zřízeny při policejních správách jednotlivých krajů. Je upraveno Nařízením ministra vnitra č. 66/1999 o zdravotnickém zabezpečení ze dne 29. června 1999. Zde je v článku 23 uvedeno, že každý uchazeč se podrobí lékařské prohlídce, na jejímž základě se stanoví zdravotní klasifikace: klasifikace „A“ – schopen výkonu služby, klasifikace „C“ – schopen výkonu služby s omezením, klasifikace „D“ – neschopen výkonu služby. Zjistí-li lékař ještě před dokončením všech potřebných vyšetření, že zdravotní stav uchazeče odpovídá klasifikaci „D“, v dalším vyšetření již nepokračuje. Posouzení zdravotní způsobilosti je rovněž nedílnou součástí přijímacího řízení a je jedním z podkladů pro rozhodnutí o výsledku přijímacího řízení.⁴⁰

4.2.4 Posuzování osobnostní způsobilosti

Policie ČR - posuzování osobnostní způsobilosti uchazečů o přijetí do služebního poměru k Policii ČR provádějí psychologové Psychologických pracovišť Ministerstva vnitra a Policie ČR a upravuje jej Příloha k pokynu ministra vnitra č. 94/1999 Statut psychologických pracovišť Ministerstva vnitra a Policie ČR ze dne 3. září 1999. Zde je v článku 3 uvedeno, že při psychologických vyšetřeních v rámci výběru uchazečů je používán standardní soubor psychologických metod, který může být doplněn o další metody dle individuálního rozhodnutí psychologa. Sumář výsledků a závěry psychologického vyšetření mají jednotnou formu a jsou archivovány na psychologických

³⁹ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 131/2005, kterým se stanoví požadavky na fyzickou způsobilost uchazečů do služebního poměru příslušníků Policie ČR

⁴⁰ Nařízení MV č. 66/1999 o zdravotnickém zabezpečení, čl. 23

pracovištích. V případě přijetí uchazeče se zpracovává stručná charakteristika možného využití jeho schopností pro potřeby policejní praxe.⁴¹

Obecní policie - požadavky na tělesnou a duševní způsobilost strážníků obecní policie nejsou zákonem ani jiným předpisem nijak upraveny. Z toho je zřejmé, že každá obec nebo město, které má zřízení obecní policii, si je může upravit sama podle svého. V každé obci nebo městě tedy mohou být ve stanovení těchto kritérií značné rozdíly.

4.2.5 Další specifické podmínky:

Spolehlivost - prokazuje uchazeč o zaměstnání strážníka čestným prohlášením, které nesmí být starší 3 měsíců. Strážník prokazuje spolehlivost čestným prohlášením vždy k 31. prosinci kalendářního roku. Spolehlivým není občan, kterému byla v posledních 5 letech uložena sankce za přestupek nebo jiný správní delikt, jestliže jeho jednání, kterým spáchal přestupek nebo jiný správní delikt, je v rozporu s posláním strážníka podle tohoto zákona.⁴²

4.3 Porovnání náročnosti podmínek přijetí uchazečů u obou složek

Z výše uvedeného výčtu a popisu podmínek přijetí uchazečů do služebního poměru příslušníka Policie ČR vyplývá, že do služebního poměru může být přijat pouze občan České republiky. Je starší 18 let. Je bezúhonný, to znamená, že nemá záznam v trestním rejstříku za úmyslný trestný čin nebo trestný čin z nedbalosti, jestliže jeho jednání při spáchání tohoto trestného činu je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka Policie ČR. Uchazeč nesmí mít pověst se sklony k násilí nebo k nadměrnému požívání alkoholických nápojů nebo způsobit dopravní nehodu pod vlivem alkoholu a podobně. Všechna personální pracoviště Policie ČR posuzují bezúhonnost podle těchto kritérií stejně, i když není zákonem blíže upravena. Má úplné střední vzdělání s maturitou, pouze na základě rozhodnutí ministra vnitra může být do služebního poměru přijata osoba, která nesplňuje

⁴¹ Příloha k pokynu MV č. 94/1999, Statut psychologických pracovišť MV a Policie ČR, čl. 3

⁴² Zákon č. 553/1991 Sb.o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů § 4b

tento požadavek na vzdělání. Dále uchazeč musí být způsobilý fyzicky, to znamená že úspěšně vykoná testy tělesné zdatnosti. Jedná se o člunkový běh, kliky – vzpory ležmo, celomotorický test a běh na 1000 metrů. U člunkového běhu a běhu na 1000 metrů se hodnotí dosažený čas. U kliků a celomotorického testu se hodnotí dosažený počet správně provedených cviků. Posuzování zdravotní způsobilosti spočívá v absolvování zdravotnických prohlídek a vyšetření, které lékař vyhodnotí a stanoví dosaženou zdravotní klasifikaci. Pro přijetí do služebního poměru je třeba dosáhnout klasifikaci „A“ nebo „C“. U klasifikace „C“ omezení spočívá například v zákazu vykonávat noční služby nebo službu s fyzickou zátěží, což znamená omezení na výkon služby pouze v kanceláři. Posuzování duševní způsobilosti spočívá v úspěšném absolvování psychologických testů, které jsou zaměřeny zejména na strukturu osobnostního profilu uchazeče, na odolnost organismu v zátěžových situacích, s ohledem na potřeby výkonu služby na základních policejních funkcích a plnění poslání policisty.

Z výše uvedeného výčtu a popisu podmínek přijetí uchazečů o zaměstnání strážníka obecní policie je zřejmé, že strážníkem se může stát pouze bezúhonný občan České republiky, který je starší 21 let. Bezúhonnost prokazuje uchazeč o zaměstnání strážníka předložením výpisu z rejstříku trestů, který nesmí být starší 3 měsíců, uchazeč nesmí být pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin a během posledních 5 let nesmí být pravomocně odsouzen za trestný čin spáchaný z nedbalosti, pokud by jeho jednání bylo v rozporu s posláním strážníka, například trestný čin spáchaný po vlivem alkoholu. Mimo bezúhonnost ještě musí uchazeč o zaměstnání strážníka prokázat svoji spolehlivost. Tu prokazuje čestným prohlášením, které nesmí být starší 3 měsíců a to každý rok. Uchazeč nesmí v posledních 5 letech spáchat přestupek a mít za něj uloženu sankci nebo jiný správní delikt, jestliže jeho jednání, kterým spáchal přestupek nebo jiný správní delikt, je v rozporu s posláním strážníka, přestupek spáchaný rovněž například pod vlivem alkoholu. Musí být rovněž tělesně a duševně způsobilý k výkonu povinností a oprávnění podle tohoto zákona. Jak již jsem uvedl, požadavky na tělesnou a duševní způsobilost strážníků obecní policie nejsou zákonem ani jiným

předpisem nijak upraveny a každá obec nebo město, které má zřízenou obecní policii, si je může upravit sama podle svého. V každé obci nebo městě tedy mohou být ve stanovení těchto kritérií značné rozdíly. Například Městská policie České Budějovice má toto vyřešeno tak, že uzavřela smlouvy s Policií České republiky Správou Jihočeského kraje České Budějovice a se specializovanými pracovišti. Požadavky na tělesnou a zdravotní způsobilost uchazečů o zaměstnání strážníků provádějí stejná pracoviště jako v případě uchazečů o přijetí do služebního poměru. V případě ověření tělesné způsobilosti testy provádějí instruktoři specializovaného oddělení na služební tělesnou přípravu, v případě zdravotní způsobilosti ji provádějí lékaři Zdravotnického ústavu a v případě duševní způsobilosti psychologové Psychologických pracovišť MV a Policie ČR. Všechny požadavky jsou na stejné úrovni jako v případě uchazečů o přijetí do služebního poměru k Policii ČR. Je tedy na každé obci nebo městě jaká kritéria si v této oblasti nastaví.

Konkrétní rozdíly v přijímání nových policistů a strážníků jsou patrné tedy ve věkové hranici. Do služebního poměru příslušníka Policie ČR může být přijat pouze občan České republiky, který je starší 18 let, na místo strážníka pouze občan České republiky, který je starší 21 let. Další rozdíl je v úrovni dosaženého vzdělání, které je potřebné k přijetí. Uchazeč do služebního poměru k policii ČR musí mít úplné střední vzdělání s maturitou. Pouze na základě rozhodnutí ministra vnitra může být do služebního poměru přijata osoba, která nesplňuje tento požadavek na vzdělání. Požadavek na vzdělání uchazeče na místo strážníka je vyučen. Další rozdíly jsou v prokazování bezúhonnosti. Bezúhonnost u uchazečů do služebního poměru k Policii ČR zákonem není nijak konkrétně vymezena, ale obecně je za bezúhonného považován uchazeč, který předloží výpis z rejstříku trestů, jež není starší 3 měsíců a ve kterém uchazeč nemá žádný záznam. Bezúhonnost u strážníků je konkrétně upravena zákonem. Uchazeč ji prokazuje předložením výpisu z rejstříku trestů, který nesmí být starší 3 měsíců, uchazeč nesmí být pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin a během posledních 5 let nesmí být pravomocně odsouzen za trestný čin spáchaný z nedbalosti, pokud by jeho jednání bylo v rozporu s posláním strážníka, například trestný čin spáchaný

po vlivem alkoholu. Uchazeč o zaměstnání strážníka, musí ještě mimo bezúhonnost, prokázat svoji spolehlivost. Tu prokazuje čestným prohlášením, které nesmí být starší 3 měsíců a to každý rok. Uchazeč nesmí v posledních 5 letech spáchat přestupek a mít za něj uloženu sankci nebo jiný správní delikt, jestliže jeho jednání, kterým spáchal přestupek nebo jiný správní delikt, je v rozporu s posláním strážníka, přestupek spáchaný rovněž například pod vlivem alkoholu.

Další rozdíly jsou ve fyzické způsobilosti. Uchazeč k Policii ČR musí být způsobilý fyzicky, to znamená že musí úspěšně vykonat testy tělesné zdatnosti. Jedná se o člunkový běh, kliky – vzpory ležmo, celomotorický test a běh na 1000 metrů. U člunkového běhu a běhu na 1000 metrů se hodnotí dosažený čas. U kliků a celomotorického testu se hodnotí dosažený počet správně provedených cviků. U strážníků fyzická způsobilost není zákonem ani jiným předpisem nijak upravena a každá obec nebo město, které má zřízenou obecní policii, si je může upravit sama podle svého. V každé obci nebo městě tedy mohou být ve stanovení těchto kritérií značné rozdíly. Rozdíly jsou také v posuzování duševní způsobilosti. U policie ČR upravuje její příloha k pokynu ministra vnitra č. 94/1999 Statut psychologických pracovišť Ministerstva vnitra a Policie ČR ze dne 3. září 1999, kde je uvedeno, že je při výběru uchazečů je používán standardní soubor psychologických metod, který může být doplněn o další metody dle individuálního rozhodnutí psychologa. Požadavky na duševní způsobilost strážníků obecní policie nejsou zákonem ani jiným předpisem nijak upraveny. Z toho je zřejmé, že každá obec nebo město, které má zřízenou obecní policii, si je může upravit sama podle svého, rovněž v těchto kritériích mohou být značné rozdíly.

4.4 Vzdělávání a kvalifikace

Policie ČR - základní odborná příprava příslušníků Policie ČR je prováděna na Středních policejních školách Ministerstva vnitra v Praze, v Brně, v Jihlavě a v Holešově, formou denního studia. Délka studie je 18 měsíců, z toho 12 měsíců

je teoretická příprava, 6 měsíců je odborná praxe. Výuka se na těchto školách provádí podle učebních osnov platných od 1. prosince 1998.⁴³

Vyučují se zde následující předměty: právo, kriminalistika, služba pořádkové policie, služba železniční policie, služba dopravní policie, služba pohraniční policie, služba cizinecké policie, psychologie, řízení motorových vozidel, informatika a výpočetní technika, tělesná příprava, střelecká příprava, spojovací příprava, technika administrativy, zdravotnická příprava, cizí jazyk a český jazyk a stylistika. Všechny předměty se vyučují podle výše uvedených osnov.

Předmět *právo* je vyučován v rozsahu 160 vyučovacích hodin. Těžištěm výuky jsou tři celky – trestní právo hmotné, trestní právo procesní a přestupkové právo. Po ukončení studia a úspěšném vykonání závěrečné zkoušky absolvent ovládá základy policejních činností se zaměřením na výkon služby, ovládá právní předpisy nutné pro policejní činnost, umí se orientovat v právním řádu ČR, dokáže posoudit protiprávní jednání, určit právní kvalifikaci, zná a je schopen aplikovat práva a povinnosti policejního orgánu v oblasti trestního řízení, zná zásady bezpečnostní politiky ČR. Cílem výuky je prohloubit právní vědomí policisty a připravit ho na samostatné a kvalifikované posuzování a řešení situací, se kterými se setká při výkonu služby.

Předmět *kriminalistika* je vyučován v rozsahu 90 hodin. Předmět je rozdělen do několika tematických celků, které na sebe úzce navazují – úvodní teoretické pasáže, vybraný okruh kriminalisticko-technických metod identifikace osob a věcí, kriminalisticko taktické metody, základy kriminalisticko technické dokumentace a základy soudního lékařství. Cílem výuky je v co nejširší míře získat informace o možnostech uplatnění kriminalistických stop a získané vědomosti a dovednosti umět aplikovat v policejní praxi. Proto je výuka uskutečňována nejen formou výkladu, ale i pomocí modelových situací. Studium je ukončeno závěrečnou zkouškou.

⁴³Učební osnovy vydal Odbor personální práce a vzdělávání – Oddělení vzdělávání Ministerstva vnitra České republiky

Předmět *služba pořádkové policie* patří ke stěžejním předmětům vyučovaných na školách MV v rámci základní odborné přípravy. Předmět je vyučován v rozsahu 170 hodin pro policisty zařazené ke službě pořádkové policie a v rozsahu 82 vyučovacích hodin pro ostatní služby PČR. Problematika v tomto předmětu obsažená tvoří základ teoretické přípravy začínajících policistů ze všech služeb Policie ČR a je úzce spjata s potřebami policejní praxe. Cílem výuky je formování postojů nově přijatých policistů, jejich vybavení základními znalostmi, intelektuálními dovednostmi a praktickými návyky, nezbytnými pro výkon základních funkcí u pořádkové policie. Maximální pozornost je věnována právní úpravě činnosti Policie ČR, zejména pak rozboru jednotlivých ustanovení zákona o Policii ČR týkajících se oprávnění a povinnosti policisty, služebních zákroků a použití donucovacích prostředků včetně zbraně. Dále je učivo aplikováno na metody a formy činnosti různých útvarů služby pořádkové policie. Rovněž i tato výuka je kombinací teorie a praktických zaměstnání s důrazem na modelové situace, při nichž žáci aplikují právní normy na simulované společenské situace.

Předmět *služba dopravní police* obsahově navazuje na předmět pořádková služba. Je vyučován v rozsahu 144 vyučovacích hodin pro policisty zařazené ke službě dopravní policie a v rozsahu 56 vyučovacích hodin pro ostatní služby PČR. Cílem výuky je osvojení právních norem a předpisů upravujících problematiku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, získání potřebných dovedností a vytvoření základních návyků k provádění jednotlivých druhů kontrol v rámci dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a taktiku provádění služebních zákroků při zastavování a kontrole vozidel v silničním provozu. Dále je výuka zaměřena na zjišťování, dokumentaci a projednávání dopravních přestupků, zjišťování podnapilosti řidičů motorových vozidel, zadržování řidičských průkazů, řízení městského provozu, zajištění místa dopravní nehody a zpracování základní dokumentace silničních dopravních nehod. Rovněž zde jsou důležitou součástí výuky praktická cvičení.

Předmět *služba pohraniční policie* rovněž navazuje na předmět služba pořádkové policie. Je vyučován v rozsahu 82 vyučovacích hodin. Postihuje

základní okruhy činností policistů v útvarech pohraniční policie. Výuka je zaměřena na aktivity zabezpečované útvary pohraniční policie při ochraně státních hranic, veřejného pořádku, života, zdraví a majetku osobo a na úseku správní agend. Cílem je naučit žáky samostatně plnit úkoly na úseku hlídkové a obchůzkové služby a připravit je i na plnění ostatních úkolů základních útvarů Policie ČR.

Předmět *služba cizinecké policie* postihuje základní okruhy činností policistů na útvarech cizinecké policie. Je vyučován v rozsahu 82 vyučovacích hodin. Cílem výuky je naučit žáky samostatně plnit úkoly na úseku kontroly cestovních dokladů, pobytu cizinců na našem území, úkoly na úseku správních agend a úkoly související s režimem na hraničních přechodech.

Předmět *psychologie* poskytuje základní poznatky i praktickou orientaci a nácvik ze společensko-vědního okruhu a psychologie v návaznosti na výkon policejní činnosti. Je vyučován v rozsahu 102 vyučovacích hodin. Obsah je zaměřen na tyto okruhy: sociálně-psychologická hlediska policejní práce, základní pojmy psychologie osobnosti, sebepoznání, posuzování jiných a sociální psychologie s důrazem na praktické aplikace, otázky sociální a mezilidské interakce, komunikace a jednání s lidmi se zřetelem na profesionální role policisty a rozmanité situace, které z policejní služby vyplývají a v nichž policista jedná. Výuka poskytuje aplikované psychologické poznatky, kde ústřední bod tvoří jednání policisty s občanem v rozmanitých situacích nároku, ale i pomoci. Pomáhá osvojovat si tzv. sociálně-psychologický pilíř výkonu policejní služby, spolu s pilíři právními, taktickými, administrativně-technickým, jak jsou budovány v součinnosti ostatních předmětů výukového, výcvikového a výchovného programu základní odborné přípravy.

Předmět *řízení motorových vozidel* je vyučován v rozsahu 38 vyučovacích hodin plus výcvik v řízení. Základním cílem tohoto předmětu je zabezpečit výcvik v řízení motorových vozidel těch policistů, kteří nejsou držiteli řidičského oprávnění a připravit absolventy na řízení služebních motorových vozidel ve

skupinách A a B. S ohledem na vysokou nehodovost policistů je důraz kladen také na zásady bezpečné jízdy.

Předmět *informatika a výpočetní technika* je součástí všeobecné přípravy žáků. Je vyučován v rozsahu 64 vyučovacích hodin. Žáci získají základní orientaci v oblasti výpočetní techniky, osvojí si základní terminologii a základní návyky při obsluze osobního počítače. Cílem výuky je připravit kvalifikovaného uživatele výpočetní techniky, který zvládne obsluhu osobního počítače a je samostatně schopen aktualizovat a vytěžovat vybrané policejní automatizované pátrací a evidenční systémy.

Předmět *tělesná příprava* je nezbytnou součástí přípravy policistů pro praktický výkon služby na základních útvarech policie. Je vyučován v rozsahu 120 vyučovacích hodin. Osnovy vycházejí z požadavků výkonu a kladou hlavní důraz na výcvik policistů v provádění zákroků proti agresivním jedincům a malým skupinám adekvátním způsobem tak, aby byly v souladu se zákony a etikou policejní práce. Ve výuce je položen důraz na modelové situace, které se přibližují reálným situacím, do kterých se policista může při výkonu služby dostat. Předmět je rozšířen o pořadovou přípravu, jejímž cílem je policisty naučit vojenskému vystupování a dodržování vojenské kázně a zdvořilosti. Cílem je aby žák získal kondiční, technicko-taktické, psychologické a zdravotní předpoklady pro úspěšné zvládnutí zákroků při výkonu služby, pochopit základy racionální obrany a zvládl používání donucovacích prostředků s ohledem na reakci okolí.

Předmět *střelecká příprava* je neoddělitelnou součástí celkové přípravy policistů na výkon služby a z hlediska výcviku patří mezi nejnáročnější. Je vyučována v rozsahu 64 výukových hodin. Obsah tvoří nezbytná teoretická průprava i vlastní výcvik ve střelbě, jako je základní střelecký postoj, tažení zbraně ze zapnutého pouzdra, držení zbraně, mířenou i pudovou střelbu, plnění zásobníku, nabíjení zbraně, přebíjení a odstraňování základních poruch vzniklých při střelbě. Cílem je poskytnutí informací žákům o zbraních používaných u Policie ČR, osvojení si návyků a dovedností nutných pro zacházení s těmito zbraněmi

a dodržování zásad bezpečnosti při manipulaci s nimi. Žák po absolvování výcviku zná a umí dodržovat příslušná ustanovení zákona o Policii ČR v souvislosti s použitím služební zbraně.

Předmět *spojovací příprava* je vyučován v rozsahu 40 vyučovacích hodin. Cílem výuky je seznámit žáky s organizací spojovacího provozu MV, naučit obsluhovat základní telekomunikační prostředky, rádiové prostředky a zásadám provozu v rádiových sítích základních útvarů Policie ČR.

Předmět *technika administrativy* zaručuje získání základní orientace v technice administrativy, ochraně utajovaných skutečností a ovládání klávesnice psacího stroje a osobního počítače. Předmět je vyučován v rozsahu 44 vyučovacích hodin. Cílem výuky je připravit uživatele psacího stroje nebo osobního počítače schopného při uplatňování zásad spisové služby a ochrany utajovaných skutečností a v souladu s oprávněním podle zákona o Policii ČR a směrnicemi k výkonu služby zpracovávat základní služební písemnosti. Výuka je prováděna kombinací výkladu a praktických cvičení.

Předmět *zdravotnická příprava* žáka seznámí se základy poskytování první pomoci, naučí ho správným pohybovým návykům a dovednostem, které jsou nutné pro rychlé a správné poskytnutí neodkladné první pomoci postiženému při poraněních a úrazech, se kterými může přijít do styku při plnění svých pracovních povinností. Předmět je vyučován v rozsahu 18 vyučovacích hodin.

Předmět *německý jazyk* je vyučován se zaměřením na pořádkovou službu a na dopravní službu. Je v obou zaměřeních vyučován v rozsahu 100 vyučovacích hodin. Cílem výuky je získání aktivních řečových dovedností, schopnost přijmout cizojazyčnou informaci a adekvátním způsobem na ni reagovat.

Předmět *anglický jazyk* je vyučován se zaměřením na pořádkovou službu a na dopravní službu. Je v obou zaměřeních vyučován v rozsahu 100 vyučovacích

hodin. Cílem výuky je získání aktivních řečových dovedností, schopnost přijmout cizojazyčnou informaci a adekvátním způsobem na ni reagovat.

Předmět *český jazyk a stylistika* je vyučován v rozsahu 34 vyučovacích hodin. Cílem výuky je upevnění a prohloubení pravopisné a stylistické dovedností a rozvíjet komunikativní schopnosti žáků v návaznosti na jejich předchozí studium tak, aby se uměli pohotově, jasně a přesně vyjadřovat. Proto jsou do výuky zařazeny kapitoly z rétoriky, které by měli přispět ke zvýšení úrovně mluveného projevu. Absolvent musí být schopen komunikovat s veřejností tak, aby jeho jazykové vyjadřování bylo nejen pohotové, výstižné, srozumitelné a správné, ale také aby podléhalo normám společenského chování.

Obecní policie - vzdělávání strážníků obecní policie není jednotné, například Městské policie v Praze, v Brně a v Ostravě mají svá vzdělávací střediska, která jsou financována z rozpočtů uvedených měst. Další vzdělávání jsou prováděna v soukromých vzdělávacích institutech, jako je TRIVIS nebo POLIS, kam jednotlivé obce a města vysílají své budoucí strážníky a za jejich vyškolení těmto subjektům platí. V těchto soukromých institutech je obsah, rozsah i forma učiva na obdobné úrovni.

Jako příklad podrobněji popíši vzdělávání v soukromém institutu POLIS se sídlem v Příbrami, formou vzdělávacích kurzů. Základním vzdělávacím kurzem je vzdělávací rekvalifikační kurz. Rekvalifikační kurz je nástupní, osmitýdenní kurz, určený výhradně pro nově přijímané strážníky. Tyto kurzy jsou realizovány pouze v sídle vzdělávacího institutu POLIS v Příbrami, formou denního studia. Výuka probíhá od pondělí do čtvrtka. V pátek probíhá řízená praxe u mateřské obecní policie, kdy pod vedením zkušeného strážníka si posluchač kurzu v praxi ověřuje poznatky získané výukou a zpracovává adekvátní úřední záznam, který koresponduje jak s teoretickou výukou, tak i požadovanou náplní praxe. Součástí rekvalifikace je i výuka základů hmatů, chvatů, úderů i kopů sebeobrany, jejich zvládnutí je zákonným předpokladem pro vykonání zkoušky. V průběhu kurzu je vykonávána i zkouška odborné způsobilosti na získání zbrojního průkazu

potřebného pro výkon pracovní činnosti strážníka. Dále je prováděna výuka základů poskytování první pomoci. V rámci ucelené přípravy je v průběhu rekvalifikačního kurzu realizována i zkouška na získání profesního osvědčení pro řízení vozidla s právem přednosti jízdy. Kurz je ukončen zkouškou na získání osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů strážníka, která je před zkušební komisí vytvořenou ministerstvem vnitra. Odbornými předpoklady strážníka k výkonu povinností a oprávnění se rozumí znalost ústavního pořádku České republiky a právní úpravy: obecní policie, obecního zřízení a okresních úřadů, shromažďování, Policie ČR, trestního práva, živnostenského podnikání, zbraní a střeliva, přestupků, správního řízení, bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na pozemních komunikacích, provozování soukromých bezpečnostních činností a to v rozsahu přiměřeném úkolům obecní policie podle zákona a znalost praktického uplatňování této právní úpravy. (Vyhláška Ministerstva vnitra č. 88/1996 Sb. ze dne 4. dubna 1996, kterou se provádí zákon o obecní policii). Další kurz je takzvaný prolongační sedmidenní kurz. Tento kurz je určen pro ty, kteří již vlastní osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů strážníka a potřebují po třech letech obnovit platnost tohoto osvědčení. Úroveň vědomostí je pak v tříletém cyklu prověřována komisionální zkouškou na MV ČR.⁴⁴

4.5 Porovnání vzdělávacích systémů obou složek

Z výše uvedeného popisu a výčtu vyplývá, že vzdělávání příslušníků Policie ČR - základní odborná příprava, je prováděna na Středních policejních školách Ministerstva vnitra, formou denního studia. Délka studia je 18 měsíců, z toho 12 měsíců je teoretická příprava, 6 měsíců je odborná praxe. Výuka se skládá ze 17 předmětů v celkovém počtu 1352 vyučovacích hodin. Vyučují se předměty právo, kriminalistika, služba pořádkové policie, služba železniční policie, služba dopravní policie, služba pohraniční policie, služba cizinecké policie, psychologie, řízení motorových vozidel, informatika a výpočetní technika, tělesná příprava, střelecká příprava, spojovací příprava, technika administrativy, zdravotnická příprava, cizí jazyk a český jazyk a stylistika. Největší důraz, čemuž odpovídají

⁴⁴ http://www.obecnipolicie-polis.cz/material107/rekvalifikacni_kurzy_2006.html

i vysoké počty vyučovacích hodin, se klade na předměty jako je služba pořádkové policie, která se vyučuje v rozsahu 170 vyučovacích hodin, právo se vyučuje v rozsahu 160 hodin, služba dopravní policie v rozsahu 144 hodin, tělesná příprava v rozsahu 120 hodin, psychologie v rozsahu 102 hodin a kriminalistika v rozsahu 90 hodin. Odborná praxe je prováděna ve Školních policejních střediscích, které jsou zřízeny při každé policejní správě. Například Policie ČR, Správa Jihočeského kraje, má školní policejní středisko umístěno v Lišově. Zde a na vybraných útvarech, které jsou řízeny Správou Jihočeského kraje, se studenti seznamují s prací těchto útvarů. Studium základní odborné přípravy je ukončeno vykonáním závěrečných zkoušek. Závěrečné zkoušky se vykonávají z vyučovacích předmětů právo, kriminalistika, služba pořádkové policie a služba dopravní policie.

Z předchozího popisu a výčtu je zřejmé, že vzdělávání strážníků obecní policie je prováděno v soukromém vzdělávacím institutu POLIS, formou vzdělávacích kurzů. Základním vzdělávacím kurzem je vzdělávací rekvalifikační kurz, který je osmitýdenní a je určen výhradně pro nově přijímané strážníky. Je vykonáván formou denního studia. Výuka probíhá od pondělí do čtvrtka. Vyučuje se zde ústavní pořádek České republiky a právní úpravy: obecní policie, obecního zřízení a okresních úřadů, shromažďování, Policie ČR, trestního práva, živnostenského podnikání, zbraní a střeliva, přestupků, správního řízení, bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na pozemních komunikacích, provozování soukromých bezpečnostních činností a to v rozsahu přiměřeném úkolům obecní policie. V pátek probíhá řízená praxe u mateřské obecní policie, kde pod vedením zkušeného strážníka si posluchač kurzu v praxi ověřuje poznatky získané výukou. Dále se vyučují základy hmatů, chvatů, úderů i kopů sebeobrany, vykonává se také zkouška odborné způsobilosti na získání zbrojního průkazu. Vyučují se základy poskytování první pomoci. Je realizována zkouška na získání profesního osvědčení pro řízení vozidla s právem přednosti jízdy. Kurz je ukončen zkouškou na získání osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů strážníka, která je před zkušební komisí vytvořenou ministerstvem vnitra. Další kurz je prolongační sedmidenní kurz, který je určen pro ty strážníky, kteří již vlastní

osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů strážníka a potřebují po třech letech obnovit platnost tohoto osvědčení.

Konkrétní rozdíly ve vzdělávacích systémech příslušníků Policie ČR a strážníků obecní policie jsou, jak vyplývá z předcházejících stránek, v jejich délce i v jejich obsahu. Značný rozdíl je v délce studia, kde na Středních policejních školách Ministerstva vnitra je doba vyučování 12 měsíců. Vyučuje se 17 předmětů v celkovém počtu 1352 vyučovacích hodin. Vyučují se předměty právo, kriminalistika, služba pořádkové policie, služba železniční policie, služba dopravní policie, služba pohraniční policie, služba cizinecké policie, psychologie, řízení motorových vozidel, informatika a výpočetní technika, tělesná příprava, střelecká příprava, spojovací příprava, technika administrativy, zdravotnická příprava, cizí jazyk a český jazyk a stylistika, jedná se denní studium. Délka odborná praxe je 6 měsíců, je prováděna ve Školních policejních střediscích, které jsou zřízeny při každé policejní správě. Ve školním policejním středisku a na vybraných útvarech se studenti seznamují s každodenní prací těchto útvarů.

Délka studia u strážníků obecní policie je 8 týdnů a je prováděna v soukromém vzdělávacím institutu POLIS, formou vzdělávacích kurzů, které jsou vykonávány rovněž formou denního studia. Výuka probíhá od pondělí do čtvrtka. Vyučuje se zde ústavní pořádek České republiky a právní úpravy týkající se obecní policie, obecního zřízení a okresních úřadů, shromažďování, Policie ČR, trestního práva, živnostenského podnikání, zbraní a střeliva, přestupků, správního řízení, bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na pozemních komunikacích, provozování soukromých bezpečnostních činností a to v rozsahu přiměřeném úkolům obecní policie. V pátek probíhá řízená praxe u mateřské obecní policie, posluchač kurzu si v praxi ověřuje poznatky získané ve výuce. Dále se vyučují základy hmatů, chvatů, úderů i kopů sebeobrany, základy poskytování první pomoci. Vykonává se zkouška odborné způsobilosti na získání zbrojního průkazu, zkouška na získání profesního osvědčení pro řízení vozidla s právem přednosti jízdy. Kurz je ukončen zkouškou na získání osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů strážníka, která je před zkušební komisí vytvořenou

ministerstvem vnitra. Další kurz je prolongační sedmidenní kurz, který je určen pro ty strážníky, kteří již vlastní osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů strážníka a potřebují po třech letech obnovit platnost tohoto osvědčení.

4.6 Plněné úkoly

Policie ČR - plní úkoly, které jsou uvedeny v § 2 zákona č. 283/1991 Sb. o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů: chrání bezpečnost osob a majetku; spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení; vede boj proti terorismu; odhaluje trestné činy a zjišťuje jejich pachatele; koná vyšetřování o trestných činech; zajišťuje ochranu státních hranic ve vymezeném rozsahu; zajišťuje ochranu ústavních činitelů České republiky a bezpečnost chráněných osob, kterým je při jejich pobytu na území ČR poskytována osobní ochrana podle mezinárodních dohod; zajišťuje ochranu zastupitelských úřadů, ochranu sídelních objektů Parlamentu, pokud zákon nestanoví jinak, prezidenta republiky, Ústavního soudu, Ministerstva zahraničí, Ministerstva vnitra a dalších objektů zvláštního významu pro vnitřní pořádek a bezpečnost, které určí vláda na návrh ministra vnitra; dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení; odhaluje přestupky; projednává přestupky, pokud tak stanoví zvláštní zákon (§ 52 písm. b) zák. č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů); vede evidence a statistiky potřebné pro plnění svých úkolů; vyhláší celostátní pátrání, přitom je oprávněna zveřejňovat údaje nezbytné k identifikaci hledaných osob; na základě vyrozumění orgány Vězeňské služby ČR provádí úkony související s bezprostředním pronásledováním osob, které uprchly z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody; zadržuje svěřence s nařízenou ústavní nebo uloženou ochranou výchovou, kteří jsou na útěku, a spolupůsobí při jejich vyhledávání; zajišťuje pohotovostní ochranu jaderných zařízení, která určí vláda ČR, a podílí se na fyzické ochraně jaderného materiálu při jeho přepravě podle zvláštního zákona (z. č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření a o změně a doplnění některých zákonů); kontroluje doklady

o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla podle zvláštního právního předpisu (§ 17 z. č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla o změně některých souvisejících zákonů).

Policie též plní úkoly státní správy, pokud tak stanoví zvláštní zákon (např. zák. č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu). Policie plní rovněž úkoly při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, které jim ukládají příslušné orgány obcí za podmínek stanovených zvláštními předpisy (např. zák. č. 367/1990 Sb., o obcích). Úkol odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatel je policista, a zjišťovat pachatele, plní postupem podle trestního řádu útvar ministerstva pro inspekční činnost (Inspekce Ministerstva vnitra), přímo řízený ministerstvem vnitra.⁴⁵

Obecní policie - úkoly obecní policie jsou vedeny v § 1 a v § 2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud tak stanoví tento nebo zvláštní zákon. Úkoly obecní policie podle tohoto zákona plní v obcích, které jsou městy nebo statutárními městy a v hlavním městě Praze, městská policie (z. č. 553/1991 Sb., § 1). Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle tohoto nebo jiného zákona zejména: přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku; dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití; přispívá v rozsahu stanoveném tímto nebo jiným zákonem k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích; odhaluje přestupky a jiné správní delikty; upozorňuje fyzické a právnické osoby na porušování obecně závazných právních předpisů a činí opatření k jejich nápravě.⁴⁶

4.7 Porovnání úkolů obou složek

Z výše uvedeného popisu a výčtu úkolů vyplývá, že úkoly Policie ČR a obecní policie jsou z hlediska jejich rozsahu téměř nesrovnatelné. Vyplývá to,

⁴⁵ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 2

⁴⁶ Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 1, § 2

mimo jiné, z toho, jak a k čemu, obě složky byly zřízeny. Policie ČR byla jako ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky zřízena zákonem číslo 283/1991 Sb. o Policii ČR, který přijala Česká národní rada dne 21. června 1991.

Z něj vyplývá, že Policie ČR plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti a další úkoly, jako jsou ochrana bezpečnosti osob a majetku, spolupůsobení při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činit opatření k jeho obnovení, vést boj proti terorismu, odhalovat trestné činy, zjišťovat jejich pachatele, konat vyšetřování o trestných činech, zajišťovat ochranu státních hranic ve vymezeném rozsahu, zajišťovat ochranu ústavních činitelů České republiky a bezpečnost chráněných osob, kterým je při jejich pobytu na území ČR poskytována osobní ochrana podle mezinárodních dohod, zajišťovat ochranu zastupitelských úřadů, ochranu sídelních objektů Parlamentu, pokud zákon nestanoví jinak, prezidenta republiky, Ústavního soudu, Ministerstva zahraničí, Ministerstva vnitra a dalších objektů zvláštního významu pro vnitřní pořádek a bezpečnost, které určí vláda na návrh ministra vnitra, dohlížet na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobit při jeho řízení, odhalovat přestupky, projednávat přestupky, vést evidence a statistiky potřebné pro plnění svých úkolů, vyhlášovat celostátní pátrání, přitom je oprávněna zveřejňovat údaje nezbytné k identifikaci hledaných osob, provádět úkony související s bezprostředním pronásledováním osob, které uprchly z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, zadržovat svěřence s nařízenou ústavní nebo uloženou ochranou výchovou, kteří jsou na útěku, a spolupůsobit při jejich vyhledávání, zajišťovat pohotovostní ochranu jaderných zařízení, která určí vláda ČR, podílet se na fyzické ochraně jaderného materiálu při jeho přepravě, kontrolovat doklady o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, plní také úkoly státní správy, plní úkoly při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, které jim ukládají příslušné orgány, odhaluje a prověřuje skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatel je policista, a zjišťuje pachatele, plní postupem podle trestního řádu Inspekce Ministerstva

vnitru, je přímo řízena ministerstvem vnitra. Policie ČR plní úkoly na celém území České republiky.⁴⁷

Vznik obecní policie umožnil zákon číslo 553/1991 Sb. o obecní policii, který byl dne 6. prosince 1991 přijat Českou národní radou, tomuto zákonu ještě předcházelo přijetí zákona č. 367/1990 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 11. října 1990, který umožnil obcím a městům, v rámci jejich samostatné působnosti, zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Tímto zákonem tedy bylo dáno obecnímu (městskému) zastupitelstvu oprávnění ke zřízení obecní (městské) policie. Z něj vyplývá, že obecní policie je orgánem obce a zabezpečuje pouze místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Dále obecní policie, při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití, přispívá v rozsahu stanoveném tímto nebo jiným zákonem k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, odhaluje přestupky a jiné správní delikty; upozorňuje fyzické a právnické osoby na porušování obecně závazných právních předpisů a činí opatření k jejich nápravě.⁴⁸

5 SHRNU TÍ ROZDÍLŮ – POROVNÁNÍ PRAVOMOCÍ OBOU SLOŽEK

Z předchozího popisu je zřejmé, že pravomoci Policie ČR jsou konkrétně popsány zejména v zákoně č. 283/1991 Sb. o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů. Z popisu jednotlivých ustanovení tohoto zákona vyplývá, že příslušník Policie ČR má oprávnění požadovat vysvětlení od osoby, požadovat prokázání totožnosti osoby, zajistit osobu a to i cizince, má oprávnění k omezení pohybu agresivních osob, oprávnění odebrat zbraň, oprávnění k prohlídce dopravních prostředků, oprávnění při zajišťování bezpečnosti chráněných osob, oprávnění zakázat vstup na určená místa, oprávnění k držení nebezpečných látek, oprávnění při zajišťování bezpečnosti civilní letecké dopravy, oprávnění zajišťování ochrany státních hranic, oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven, oprávnění

⁴⁷ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

při zajišťování bezpečnosti železniční dopravy, oprávnění použít technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla, oprávnění k používání výbušnin a výbušných předmětů, oprávnění k používání podpůrných operativně pátrajících prostředků, oprávnění k úkonům v souvislosti s řízením o přestupcích, umístit osobu do policejní cely, oprávnění použít donucovací prostředky, oprávnění použít zbraň, oprávnění snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy, odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení, oprávněna, policie je oprávněna sdružovat osobní údaje, požadovat od státních orgánů, orgánů obcí, právnických a fyzických osob pomoc při plnění svých úkolů, je oprávněna v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu žádat z databáze účastníků veřejné telefonní služby, evidence občanských průkazů, evidence obyvatel, evidence cestovních dokladů a registru řidičů poskytnutí informací od příslušného správce evidence nebo zpracovatele, policie je při sledování osob a věcí oprávněna žádat v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu, od právnických a fyzických osob, které zajišťují telekomunikační činnost předávat dat souvisejících s poskytováním telekomunikační služby způsobem umožňující dálkový a nepřetržitý přístup, policie je oprávněna spolupracovat s mezinárodní organizací Interpol, s jinými mezinárodními organizacemi a zahraničními bezpečnostními sbory, policista je oprávněn také působit na území jiného státu.

Další pravomoci dává příslušníkům Policie ČR zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. Jedná se o pravomoci jako je zastavování vozidel, zabránění v jízdě, zadržení řidičského průkazu, vykonávání dohledu na bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích a vybírání kaucí.

Rovněž z popisu pravomocí strážníků obecní policie je zřejmé, že jsou upraveny v největší míře zákonem č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Zde jsou také v jednotlivých ustanoveních konkrétně popsány. Jedná se o oprávnění strážníků požadovat vysvětlení os osoby, oprávnění požadovat prokázání totožnosti osoby, oprávnění předvést osobu,

oprávnění odebrat zbraň, oprávnění zakázat vstup na určená místa, oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor, oprávnění odejmout věc, oprávnění použít technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla, oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven, oprávnění použít donucovací prostředky, oprávnění použití psa, oprávnění použití služební zbraně, obecní policie je oprávněna vyžadovat od příslušných orgánů z jejich informačních systémů poskytnutí údajů: o hledaných a pohřešovaných osobách, o odcizených motorových vozidlech a odcizených registračních značkách motorových vozidel, o totožnosti provozovatele motorového nebo přípojného vozidla, kterým byl na území obce spáchán přestupek, o psech, přihlášených podle zvláštních předpisů u správce poplatku ze psa, o jejich vlastnicích a o uhrazení poplatků ze psa, o povoleních ke zvláštnímu užívání pozemních komunikací na území obce, o povoleních ke zvláštnímu užívání veřejného prostranství v obci, o osobě, která je v katastru nemovitostí zapsána jako vlastník nemovitosti, nacházející se na území obce, zpracovává osobní údaje, které potřebuje k plnění úkolů, je oprávněna pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy z míst veřejně přístupných, popřípadě též zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu zákroku. Další pravomoci jsou strážníkům obecní policie dány zákonem č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. Jde např. o zastavování vozidel.

Také v tomto případě, to znamená z předchozího popisu a výčtu pravomocí, stejně jako u popisu úkolů obou policejních složek, je zřejmé, že pravomoci Policie ČR a obecní policie jsou z hlediska jejich rozsahu také těžko srovnatelné. Opět i v tomto případě to vyplývá, mimo jiné z toho, jak a k čemu, obě složky byly zřízeny. Proto se zde nebudu, z důvodu velkého rozsahu, věnovat popisu všech rozdílů, které vyplývají z předchozího popisu. Budu se zabývat pouze rozdíly v pravomocích, které jsou policistům a strážníkům dány v případě použití donucovacích prostředků a v případě použití zbraně a rozdíly v pravomocích, které vyplývají ze zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. *Donucovací prostředky je příslušník Policie ČR oprávněn použít*⁴⁹ v zájmu ochrany

⁴⁹ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 38

bezpečnosti osob, své vlastní a majetku a ochrany veřejného pořádku, proti osobě, která je ohrožuje. Donucovacích prostředků, jak je zřejmé z předchozího popisu, 13 a jsou to: hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany, slzotvorné prostředky, obušek, pouta, služební pes, vytlačování koňmi, technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla, zastavovací pás a jiné prostředky k násilnému zastavení vozidla, vodní stříkač, zásahová výbuška, úder střelnou zbraní, hrozba střelnou zbraní a varovný výstřel. *Strážník obecní policie může použít 8 donucovacích prostředků*⁵⁰ a jsou to: hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany, slzotvorné prostředky, obušek, pouta, úder služební zbraní, hrozba služební zbraní, varovný výstřel ze služební zbraně a technické prostředky k zabránění odjezdu vozidla. Policie ČR má tedy navíc oproti obecní policii donucovací prostředky vytlačování koňmi, zastavovací pás a jiné prostředky k násilnému zastavení vozidla, vodní stříkač a zásahovou výbušku. Použití psa je obecní policii rovněž umožněno, ale tato možnost není jako donucovací prostředek, ale je upravena v samostatném ustanovení. Donucovací prostředky je strážník oprávněn použít k ochraně bezpečnosti jiné osoby nebo své vlastní nebo majetku, k zabránění výtržnosti, rvačce nebo jinému jednání, jímž je vážně narušován veřejný pořádek. Donucovací prostředky úder služební zbraní, hrozbu služební zbraní a varovný výstřel ze služební zbraně je strážník oprávněn použít pouze, jestliže jsou splněny podmínky pro použití služební zbraně.

*Příslušník Policie ČR je oprávněn použít zbraň*⁵¹ v 8 případech: aby v případě nutné obrany něho při pomoci nutné obraně odvrátil přímo hrozící nebo trvající útok vedený proti jeho osobě nebo útok na život a na zdraví jiné osoby; jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nezvedá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt, nelze-li jinak překonat odpor směřující ke zmaření jeho závažného služebního zákroku; aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůžeme jiným způsobem zadržet; aby odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo upuštěno od útoku; nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu

⁵⁰ Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 19

⁵¹ Zákon č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 39

nebo znamení dané podle zvláštního předpisu nezastaví; aby v bezprostředním prostoru státních hranic přinutil k zastavení dopravní prostředek, jehož řidič na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle zvláštního předpisu nezastaví; když osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozby střelnou zbraní nebo donucovací prostředek varovný výstřel, neuposlechne pokynů policisty směřujících k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby: když je třeba zneškodnit zvíře ohrožující život nebo zdraví osob. Policisté zařazení v zásahových jednotkách služby pořádkové policie, v zásahové jednotce rychlého nasazení a v dalších speciálních službách, jimiž disponuje Policie ČR, jsou oprávněni používat speciální donucovací prostředky a speciální zbraně při zákrocích k ochraně životů a zdraví osob a k ochraně majetku. Těmi se rovněž podrobněji v tomto srovnání zabývat nebudu. *Strážník obecní policie je oprávněn použít služební zbraň*⁵² pouze ve dvou případech, a to za podmínek nutné obrany nebo za podmínek krajní nouze a v případě, aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet. V prvním bodě může strážník použít zbraň v nutné obraně nebo v krajní nouzi, které upravuje trestní zákon, to znamená, že v těchto případech může zbraň použít kdokoli, tedy i civilní osoba. Pouze v druhém bodě se použití zbraně strážníků shoduje s použitím zbraně u příslušníků Policie ČR.

Pro srovnání pravomocí policistů a strážníků, které souvisejí s provozem na pozemních komunikacích uvedu jejich zkrácený výčet. Policisté mají tyto pravomoci: zastavovat vozidla, zabránit v jízdě vozidlu použitím technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla nebo odtahem vozidla a to ve 14 již popsaných případech, zadržet řidičský průkaz v 8 rovněž již popsaných případech, vykonávat dohled nad bezpečností a plynulostí provozu na pozemních komunikacích, s tím souvisí kontrola dodržování povinností účastníků a pravidel provozu na pozemních komunikacích a podílení se na jeho řízení, objasňování dopravních nehod, vedení evidence dopravních nehod, projednávání v blokovém řízení přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích a provádění prevence v oblasti bezpečnosti provozu na pozemních.

⁵² Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, § 20

Policisté ve služebním stejnokroji jsou dále oprávněni dávat pokyny k řízení provozu na pozemních komunikacích, zakázat řidiči jízdu na nezbytně nutnou dobu nebo mu přikázat směr jízdy, vyžaduje-li to bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích, případně jiný veřejný zájem, vyzvat řidiče a učitele autoškoly k vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, vyzvat řidiče motorového vozidla k předložení dokladů k řízení a provozu vozidla, vyzvat řidiče motorového vozidla ke kontrole maximální přípustné hmotnosti na nápravu, maximální přípustné hmotnosti vozidla nebo jízdní soupravy nebo technického stavu vozidla nebo jízdní soupravy, rozhodnout o odstranění vozidla, je-li překážkou provozu na pozemní komunikaci, nebo vozidla, které neoprávněně stojí na vyhrazeném parkovišti, použít technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla (botička) a vybírat kauce. Strážníci mají tyto pravomoci: zastavovat vozidla, ale pouze před přechodem pro chodce k zajištění bezpečného přechodu osob, jestliže to situace na přechodu či stav přecházejících osob vyžaduje a v případě, jestliže řidič vozidla nebo přepravovaná osoba je podezřelá ze spáchání přestupku týkajícího se bezpečnosti silničního provozu. Pravomoc strážníků obecní policie měřit rychlost motorových vozidel

6 ANKETA O VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCI

V rámci bakalářské práce jsem provedl anketu mezi strážníky Městské policie v Třeboni a mezi policisty Obvodního oddělení Policie ČR v Třeboni. Strážníků je, včetně vrchního strážníka 11 policistů, včetně vedoucího a jeho zástupce je 29. Cílem ankety bylo zjistit, zda na této úrovni probíhá spolupráce mezi strážníky a policisty, a pokud ano, jak ji strážníci a policisté ze svého pohledu hodnotí, a jak spolupráci hodnotí velitelé obou těchto složek. Vyhodnocením anketních otázek bylo zjištěno, že spolupráce obou složek je na velmi dobré úrovni. Na tom se shodli všichni strážníci a policisté.

Ke spolupráci strážníků a policistů dochází při každodenním výkonu jejich služby. Dochází k ní například při dopravních nehodách, kdy strážníci pomáhají

se zajištěním jejich místa a spolupodílejí se na řízení provozu na komunikaci a nebo i při uzavírkách takových komunikací, dále spolupráce probíhá při pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách, v tomto případě se jedná hlavně o pohřešované osoby, nezletilé děti turistů, které se zde ztratí, nebo naopak často dochází ke ztrátě orientace turistů – seniorů ze zahraničí, např. když nemohou najít svůj zaparkovaný autobus. Policisté předávají strážníkům popis těchto osob a rozdělují si, které oblasti města a jeho okolí budou propátrávat. Pátrání je potom rychlejší a efektivnější.

Nejvíce se tato spolupráce projevuje v průběhu letní turistické sezony, kdy každým rokem do Třeboně přijíždí stále více turistů a ne všichni jsou bezproblémoví. Velmi často zde dochází k vloupání do vozidel, vloupání do stanů a karavanů v kempech, ke krádežím jízdních kol, zboží z obchodů apod. Policisté a strážníci si vzájemně předávají popisy odcizených věcí. Dochází zde také i k fyzickému napadání mezi hosty v restauracích i na volném prostranství. Hlídky policistů a strážníků se i o těchto případech vzájemně informují a sjíždějí se na místo těchto incidentů téměř současně a tedy i ve větším počtu a prováděný zákrok tak proběhne bezpečněji, protože ze strany výtržníků je větší respekt z většího počtu zasahujících policistů a strážníků a nedochází k jejich slovnímu či fyzickému napadání.

Dále treboňští policisté a strážníci spolupracují na zajištění kulturních akcí, které jsou v Třeboni stále častější a navštěvuje je stále větší počet návštěvníků, mám na mysli např. folkové festivaly Okolo Třeboně, Zpátky do Třeboně, Anifest – největší festival animovaných filmů v Evropě, spolupracují také na zajištění veřejného pořádku na diskotékách, plesech, při konání sportovních utkání 1. ligy v házené mužů a i při mezinárodních turnajích v házené, které se v Třeboni také konají a při zajištění fotbalových utkání. Stejně tak velitelé obou složek hodnotí spolupráci velmi kladně, na výše vyjmenované akce mohou nasazovat své podřízené po vzájemné dohodě a ve větším počtu a mají možnost tak lépe koordinovat jejich činnost a dosahovat tak lepších výsledků.

7 ZAPOJENÍ OBOU SLOŽEK DO INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU

Do výše uvedených oprávnění a úkolů vstupuje a v případě nastalého krizového stavu některá oprávnění dále rozšiřuje Integrovaný záchranný systém (dále jen IZS), jehož princip je vymezen zákonem číslo 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů ze dne 28. června 2000. IZS, podle tohoto zákona, rozumíme koordinovaný postup všech jeho složek při přípravě na mimořádné události a postup při provádění záchranných a likvidačních prací. Mimořádnou událost tento zákon definuje jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka nebo přírodními vlivy. Dále sem patří také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Záchranné práce jsou činnosti, které vedou k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí a to ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, jejichž cílem je přerušení jejich příčin. Likvidační práce jsou činnosti, které vedou k odstranění následků mimořádných událostí.⁵³

IZS je členěn na složky základní a složky ostatní. K základním složkám patří Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie ČR.⁵⁴

Hasičský záchranný sbor má telefonní tísňovou linku číslo 150. Poskytuje technickou pomoc na kterou je vybaven speciální a k tomu určenou technikou. Má vycvičené specialisty v různých oborech, např. pro práci ve výškách, ve vodě, v podzemí, v zamořeném prostředí, při požárech, při dopravních nehodách. Jeho činnost je řízena operačním střediskem hasičského záchranného sboru.

⁵³ Zák. č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 2

⁵⁴ Zák. č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 4

Zdravotnická záchranná služba má telefonní tísňovou linku číslo 155. Poskytuje odbornou lékařskou pomoc. Tato pomoc se rozděluje na skupinu rychlé zdravotnické pomoci, jsou zde minimálně dva záchranáři ve vozidle, zasahují u lehčích případů; skupina rychlé lékařské pomoci, zde je řidič – záchranář, zdravotní sestra – záchranář a lékař, zasahují u životu ohrožujících případů, provádějí tedy transport s dohledem lékaře; skupinu letecké záchranné služby, zde je pilot vrtulníku, zdravotní sestra – záchranář a lékař, zasahují u nejtěžších případů, které potřebují co nejrychlejší transport; lékařské služby první pomoci, posádku zde tvoří řidič – záchranář a lékař; oddíly lékařské pomoci, zasahují při katastrofách velkého rozsahu, jsou svolávány referátem krajského úřadu. Činnost zdravotnické záchranné služby je řízena dispečinkem územní záchranné služby.

Policie ČR má telefonní tísňovou linku 158. Zajišťuje oblast mimořádné události před vstupem nepovolaných osob, před vykrádáním a rabováním prázdných objektů, např. těch objektů, ze kterých byli jejich majitelé evakuováni, v případě potřeby zabezpečuje postižené osoby, zajišťuje hladkou průjezdnost záchranných vozidel na příjezdových a odsunových trasách. Rovněž činnost Policie ČR je řízena operačním střediskem. Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem jsou rozmístěny jejich síly a prostředky po celém území ČR.⁵⁵

Mezi ostatní složky řadíme vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. V době krizových stavů patří mezi ostatní složky také zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic, které poskytují obyvatelstvu specializovanou péči.⁵⁶

⁵⁵ <http://www.mvcr.cz/hasici/izs/index.html>

⁵⁶ Zák. č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 4

K ostatním složkám také řadíme obecní policii, která má telefonní tísňovou linku 156. Plní obdobné úkoly jako Policie ČR. Zajišťuje tedy oblast mimořádné události před vstupem nepovolaných osob, před vykrádáním a rabováním prázdných objektů, zajišťuje hladkou průjezdnost záchranných vozidel. Rovněž činnost obecní policie je řízena operačním střediskem.

IZS je tedy státem garantovaný, celý komplex ochrany bezpečnosti a obrany před mimořádnými událostmi, který zajišťuje spolupráci mezi záchrannými, pohotovostními a odbornými složkami státní správy a samosprávy a také fyzických a právnických osob. A také při likvidaci havárií, hromadných neštěstí a katastrof s hromadným výskytem zraněných, mrtvých a nebo při rozsáhlých ekologických haváriích a velkých majetkových škodách. Garantem integrovaného záchranného systému je Ministerstvo vnitra ČR. Telefonní číslo tísňového volání je 112. IZS byl zřízen jako potřeba pro každodenní spolupráci hasičů, zdravotníků, policie a již zmíněných dalších složek při řešení mimořádných událostí, jako jsou např. požáry, havárie, dopravní nehody apod. Spolupráce na místě zásahu uvedených složek u vyjmenovaných událostí, v různých formách vždy existovala, ale odlišná náplň práce i odlišné pravomoci jednotlivých složek vyžadují nutnost koordinace jejich postupů. Integrace tohoto systému spočívá v tom, že jednotlivé zdroje, jak materiální a lidské, tak i právní, se spojují za účelem provedení záchrany nebo likvidace s cílem jejich co nejúčinnějšího a nejhospodárnějšího využití.⁵⁷

ZÁVĚR

Podle mého názoru bude v blízké době nezbytné provést reformu Policie ČR ve smyslu jejího teritoriálního uspořádání. A to z důvodu, že v roce 1997 vzniklo přijetím ústavního zákona č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních správních celků, ve znění pozdějších předpisů a o změně ústavního zákona ČNR

⁵⁷<http://www.mvcr.cz/hasici/izs/index.html>

č. 1/1993 Sb. Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů, 14 nových krajů – vyšších územních správních celků.

Teritoriální uspořádání Policie ČR se nezměnilo, zůstalo stejné podle dřívějšího uspořádání, kdy byla ČR rozdělena na 7 krajů. Policie ČR má v současné době 8 krajských správ, a to proto, že Správa Hlavního města Prahy je postavena na roveň ostatním krajským správám. Domnívám se tedy, že by i policie měla být rozdělena na 14 krajských správ, protože toto současné uspořádání přináší určité nemalé problémy. Mohu to uvést na příkladu Správy Jihočeského kraje České Budějovice, které jsou podřízeny Okresní ředitelství České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor a Pelhřimov. Prvních sedm okresních ředitelství patří do vyššího územního správního celku - Jihočeského kraje. Okresní ředitelství Pelhřimov patří do vyššího územního správního celku - Kraje Vysočina. Od 1. ledna 2007 se Operační středisko Okresního ředitelství Pelhřimov přestěhovalo na Okresní ředitelství Jihlava i s policisty, kteří zde sloužili, a kde vzniklo nové Integrované operační středisko Jihlava. Pod toto IOS spadají ještě Operační střediska Havlíčkův Brod, Jihlava, Třebíč, Žďár nad Sázavou a již zmíněný Pelhřimov. Zde sloužící policisté, kteří přišli z Pelhřimova plní úkoly, které jim zadává ředitel Okresní ředitelství Pelhřimov, a také další úkoly, jako např. obsluhu tísňové linky 158, vysílání hlídek k provedení zákroků na teritoriu tohoto okresu apod. Personálně již ale spadají řediteli Správy Jihomoravského kraje Brno. Do stejné situace se vznikem tohoto IOS Jihlava dostalo i Operační středisko Havlíčkův Brod, pouze s tím rozdílem, že tento okres patří pod Správu východočeského kraje Hradec Králové.

Proto, aby nedocházelo k těmto případům, kdy policista pracuje pro jednoho ředitele a druhému patří po stránce personální i materiálního vybavení, by se měla provést komplexní reforma a mělo by vzniknout 14 krajských správ. Současně s tímto krokem by ještě měly následovat další, a mám nyní na mysli reformu státních zastupitelství a také reformu soudů. Všechny tyto tři složky by měly plnit

své úkoly na stejných územních celcích, a potom již nebude docházet k takovým situacím, z nichž jednu jsem jako příklad výše popsal.

Dle dalších informací je snaha o vytvoření jednotného systému policie jejíž základ by zabezpečoval stát a zbytek by včetně pravomocí nad řízením byl záležitostí samospráv. Tento model je v současné době prezentován především snahami představitelů Hlavního města Prahy o zřízení tzv. Metropolitní policie. V jejích službách by byly veškeré pořádkové složky Policie ČR včetně dopravní služby. Společně se strážníky by pak vytvářely jednotnou a efektivní sílu čelící přestupkové i trestné činnosti. Služba kriminální policie a vyšetřování a ostatní specializované složky především s celorepublikovou působností by zůstaly v režii Ministerstva vnitra ČR. (Jakási obdoba FBI v USA.) Podobný model by pak mohl být použit v ostatních územně správních celcích v regionálních či lokálních úrovních. Musím dále poznamenat, že se vlastně jedná o obdobu policejních systémů, některých jiných států v EU. V souvislosti s touto strukturou by asi bylo nezbytné i přijetí nového trestního zákoníku, který nebyl v roce 2006 schválen, ale kde došlo k rozdělení závažnosti páchané negativní činnosti na trestné činy, přečiny a přestupky. Právě přestupky a přečiny by byly v kompetenci řešení složek metropolitní či regionální policie. Tento způsob organizace by pak určitě přinesl velké ekonomické úspory jak státu, tak územním samosprávám, tak i efektivní nasazení sil a prostředků podle aktuálních potřeb.

Cílem práce bylo ozřejmit a možná tak trochu i vysvětlit principy složek, které dnes a denně potkáváme a jejichž hlavním úkolem je péče o naši bezpečnost. Někdy je toto naše setkávání i nepříjemné a to především v případech kdy jsme oněmi ochránci perzekuováni například za nesprávné parkování. Ale ruku na srdce, bez patřičné represe, i v této oblasti bychom za chvíli žili v naprosté džungli a chaosu. Už nyní je vymáhání práv některými „silnými“ osobnostmi více než zarážející. Morální hodnoty pak raději již ani nezmiňuji. Také z těchto důvodů byl cíl práce naplněn. Osvěta byť trochu z jiné strany má své opodstatnění. Při čtení této práce by prostřednictvím například popisu oprávnění policistů a strážníků osvětlení některých principů do běžného života.

Práce jako taková podala ucelený nástin základních úkolů obou subjektů a na mnoha příkladech vysvětlila a pozitivně zdůvodnila svébytnost a opodstatněnost jejich potřeby pro naši společnost. Byť i v některých částech jsou zmiňovány některé okolnosti, které působí trochu negativně, ale které na funkčnosti celku nemají podstatný vliv.

Použitá a citovaná literatura:

Základní literatura:

1. Zákon č. 200/1990 Sb. ze dne 17. května 1990 o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon č. 239/2000 Sb., z 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
3. Zákon č. 283/1991 Sb. z 21. června 1991 o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
4. Zákon č. 361/2003 Sb. z 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. 361/2000 Sb. z 14. září 2000 o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o silničním provozu).
6. Zákon č. 367/1990 Sb. z 11. října 1990 o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon č. 553/1991 Sb. z 6. prosince 1991 o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

Doplňková literatura:

1. Nařízení ministra vnitra č. 66/1999 z 29. června 1999 o zdravotnickém zabezpečení.
2. Příloha k pokynu ministra vnitra č. 94/1999 z 3. září 1999, Statut psychologických pracovišť Ministerstva vnitra a Policie České republiky.
3. SKARKA, O.: *Soubory otázek ke zkoušce strážníka*. Aktualizované od 1. září 2004, Polis soukromý vzdělávací institut, Příbram 2004.
4. *Učební osnovy*. Vydal 1. prosince 1998 Odbor personální práce a vzdělávání, oddělení vzdělávání Ministerstva vnitra České republiky v Praze.

5. Ústavní zákon č. 347/1997 Sb. ze 3. prosince 1997 o vytvoření vyšších územních správních celků a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb. ze 16. prosince 1992 Ústava české republiky, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon č. 135/2006 Sb. ze dne 14. března 2006, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon č. 140/1961 Sb. z 29. listopadu 1961, trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
8. Zákon č. 141/1961 Sb. z 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
9. Zákon č. 288/1995 Sb. ze 3. listopadu 1995 o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů.
10. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 131/2007 z 20. prosince 2005, kterým se stanoví požadavky na fyzickou způsobilost uchazečů o přijetí do služebního poměru příslušníka Policie České republiky.

Internetové zdroje:

1. *Integrovaný záchranný systém*. [online], [cit. 2006-08-16]. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/hasici/izs/index.html>.
2. *Vzdělávací institut Polis*. [online], [cit. 2006-08-16]. Dostupné z:
http://www.obecnipolicie-polis.cz/material107/rekvalifikacni_kurzy_2006.html.